

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily
in the United States,
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 251. — ŠTEV. 251.

NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 26, 1921. — SREDA, 23. OKTOBRA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

PRAVO PIVO KOT MEDICINA

PIVOVARNE SMEJO ZOPET K UHATI PRAVO PIVO, A SEVEDA LE ZA BOLNIKE. — TUDI VINO JE DOVOLJENO BOLNIKOM. — NOVI PREDPISI URADA ZA NOTRANJO CARINO. VSAK BOLNIK GA BO DOBIL, KOLIKOR GA BO SAM HOTEL.

Washington, D. C., 25. oktobra. Zakladniški tajnik Mellone je večeraj podpisal regulacije, ki vsebujejo določila glede izdelovanja in prodaje piva in vina kot zdravil. Te regulacije je zakladniškemu tajniku že pred več meseci predložil v podpis urad za notranjo carino, a on jih je šele sedaj uveljavil. To dolgo enkanje je bilo posledica želje predsednika Hardinga, ki je hotel počakati na trenutek, ko bo kongres odobril novo zakonodajo, ki naj bi prepovedala izdelovanje piva in vina v zdravilne svrhe.

Tozadavna predloga pa še do danes ni rešena, ker se je pojavila proti nji v senatu velika opozicija.

V svoji izjavi glede podpisane regulacije je rekel Mellone, da se postavne pravice interesov, ki pridejo pri tem v poštev, jasne in da ne more department še nadalje zavlačevati izdaje teh regulacij.

Objava teh določil je bila predložena, ker so v vladnih krogih domnevali, da bo sprejeta postavna, ki bo sploh prepovedala izdelovanje piva in vina v zdravilne svrhe. V zadnjem času pa so izvedli pri te prizadevanji veliki pritisk na vlado, ki je končno rekla, da nima nobene pravice še nadalje zavlačevati izdaje teh določil.

Odkar je izdal prejšnji generalni pravdnik Palmer svojo odločitev glede piva in vina kot zdravil, se je vnel boj proti izdaji določil na temelju Palmerjeve odločitve.

Sedaj imajo zdravniki pravico predpisovati svojim bolnikom pravo pivo in sicer po dve galoni in pol ali štiriindvajset steklenice naenkrat. Toliko piva dobi vsakdo na en recept, katerega mu pa lahko zdravnik lahko obnovi kadar hoče. Tako pivo pa mora izdelati pivovarstvo in pravi pivovarni ter ga mora prodati lekarnar, ki ima dovoljenje za prodajo zdravil na drobno. Določila navajajo še razne druge posameznosti. Pivo se sme prodajati seveda le proti zdravniškemu receptu, a zdravnik sam ne more sebi zapisati piva.

Vsak zdravnik sme predpisati

po dva kvarta vina naenkrat. Za pivo in vino bodo izdani posebni formularji. Številni pivovarstvi so sporočili uradu za notranjo carino, da so pripravljeni izdelovati pivo v bolniške svrhe. V par dneh bo pripravljeno vse in bolniško pivo bo na trgu.

Prohibicijski uradi so dobili čevstila glede te odločbe. Glede žganih pijač veljajo stara določila, da sme zdravnik predpisati vsakemu bolniku le en pint žganja vsakih deset dni.

Wheeler, pravni zastopnik Antisalonke lige, je menil, da se sme izdelovati zdravniško pivo le v devetih državah, namreč v Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, New York, New Jersey, Pennsylvania, Maryland, Wisconsin in Californiji. V teh državah se bodo suhati borili proti vsakemu posameznemu receptu, ki bo izdan. Wheeler in njegovi tovariši v kongresu so naravnost besni vsprtičo te odločitve. Izjavljajo, da imajo v kongresu dosti glasov, da uveljavijo vsako protipisovno predlogo, ki bi bila predložena.

NI HOTEL SKRBETI. — DOSE- GEL STAROST 107 LET.

Winsted, Conn., 25. oktobra. — Ne delati si skrb, je ena izmed tajnosti dolgega in srečnega življenja — je rekel Chester Woodford iz Avona, ki bo jutri dosegel starost sto in sedmih let. On je najstarejši živi nekdanji član poslanske zbornice v Connecticutu. Njegova mati je dosegla starost 92 let in njegova stara mati starost 102 let.

Šel je na zapad leta 1838 ter poznal Lincolnu še kot malega odvetnika na deželi. Leta 1841 je kupil Woodford neko farmo ob vznožju Talcott gore ter se prišel pečati s sajenjem tobaka in živinorejo.

IRSKA KRIZA ZA ENKRAT KONČANA.

London, Anglija, 25. oktobra. V Sinnfeinskem glavnem stanu se je dalo danes zjutraj izraziti naznanju, da je zaenkrat na irski konferenci končana.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zračljivo in hitro.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.	
300 kron	\$ 1.30
400 kron	\$ 1.70
500 kron	\$ 2.10
1,000 kron	\$ 4.10
5,000 kron	\$ 20.00
10,000 kron	\$ 39.00

Italija in razsedeno ozemlje:

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.	
50 lir	\$ 2.50
100 lir	\$ 4.60
300 lir	\$ 12.90
500 lir	\$ 21.50
1000 lir	\$ 42.50

Nemška Avstrija:

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačuje "Austrijske Bank" na Dunaju.	
1,000 nem.-avst. kron \$ 1.30	10,000 nem.-avst. kron \$11.00
5,000 nem.-avst. kron \$ 6.00	50,000 nem.-avst. kron \$50.00

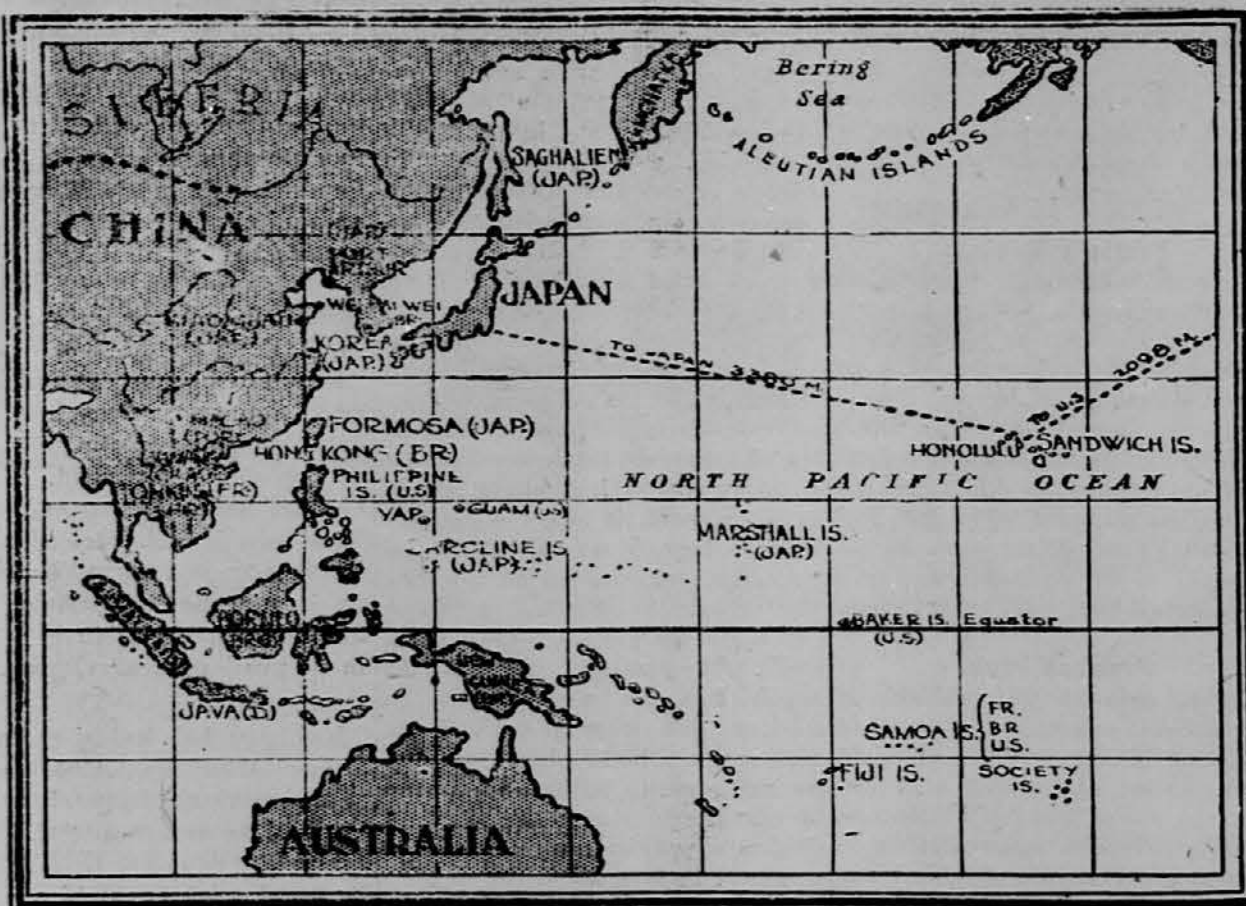
Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nenapredno; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni iztega dne kot nam poslani denar doje v roko.

Kot generalni zastopnik "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo razpisane izvanredne ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za one, ki se to ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

(Advertisement)

USODA KITAJSKE.

V zadnjem času je izgubljala Kitajska kos za kosom svojega obrežja in zaledja. Da se zagotovi Kitajski narodno eksistenco, je skli cal predsednik Harding konferenco, ki se bo bavila z vprašanjem Pacifika in Daljnega Vzhoda. Za stopani bodo vsi naredi, ki imajo Kitajskem. To so Velika Britanija, Francija, Japonska, Holandska, Belgija, Portugalska in Združene države.

JUŽNA KULTURA V NOVI LUČI

Črnc je ustrelil dva ter izvršil samomor v skednju, katerega je zažgala tolpa.

Orange, Va., 24. oktobra. — Šerif William Bond iz Orange okraja in Julian Berier, policist, pridelen tukajšnjemu sodišču, sta bila na mestu ubita v soboto malo po četrti uri popoldne od strelcev nekega Walter Ware, mladega črnca, katerega sta skušala oba uradnika aretirati pod obdolžbo, da je imel tajen žganjekuh ter prodajal svoje žganje. Noben izmed prizadetih v celi zadevi ni ostal živ, kajti mladi črnc, ki je ustrelil oba uradnika, je izvršil večeraj ob enajstih zjutraj samomor v nekem skednju v Richmondu, kjer se je skril.

Celi okraj je bil razburjen radi tega dogodka, kajti šerif je bil skrajno priljubljen v celim okraju Orange.

V soboto popoldne sta se šerif in njegov spremljevalec napotila v hišo, kjer je imel Ware svoj kotel za kuhanje žganja. Malo proč od hiše sta oba uradnika izstopila iz avtomobila in rekla šoferju, naj čaka, dokler se ne vrne. Izgubila sta v nekem lesu, ki leži na izpostavi posestva nekega Taylorja.

Šofer je zaman čakal od štirih popoldne do devetih zvečer, nakar se je vrnil v Orange, kjer je sporočil, da se je po njegovem mnenju pripetilo nekaj neobičajnega. V nedeljo zjutraj je odšlo več uradnikov v spremstvu zdravnika v dotični gozd in krog sedme ure je našla posa trupla obeh uradnikov, približno pol milje od glavne ceste. Komisija je odšla nato v hišo črnca Ware, a njegova žena je izjavila, da ga ni doma in rekla, da ne ve ničesar o celi zadevi. Posa je odšla nato na dom očeta mladega črnca, ki je istotako izjavil, da ne ve ničesar o celi zadevi.

Med tem časom pa so že prebivalci mesta Orange vzpizorili pogon na mladega črnca. Dva uslužbenca sodišča v Orange, oba dobro oborožena, sta stopila v skednj tamonjega posestnika Taylorja, ne da bi vedela, da se mladi Ware skriva tam. Črnc je takoj pričel streljati in oba sta bila ranjena. Strelci so privabili tudi druge k skednju, ki je bil kmalu obkoljen. Črnc je medtem neprestano streljal in ranil več ljudi.

Konečno je približno 300 ljudi obkolilo skedenj in sklenili so za-ki se preje služili v armadi, je vožgati ga. Še predno pa so storili dilo ljudsko tolpo, ki je obkrožila to, je oče mladega Ware pozval skedenj ter ga zažgala.

POGREBNE SLAVNOSTI ZA KRALJEM LUDOVIKOM.

Berlin, Nemčija, 25. oktobra. — Iz Monakova poročajo, da je bilo prevedeno truplo prejšnjega kralja Ludovika v gradu Sarvar v zapadni Ogrski v Monakovo vsprtičo političnega položaja preloženo na nedoločen čas.

Monakovo, Bavarska, 25. okt. — Nedaleč od mesta v zapadni Ogrski, kjer je pristal v petek aeroplani, s katerim se je pripeljal iz Švice prejšnji avstrijski cesar Karol, leži truplo prejšnjega bavarskega kralja Ludovika III., ki je umrl v terek ter čaka, da ga prevedejo v glavno mesto Bavarske.

OBZIREN JETNIK.

Frankfort, Ky., 25. oktobra. — Zeke Anderson, neki hribovec iz bližine Elkhorn City v Pike okraju, ki je ušel iz Rock Castle jetniškega taborišča tekom preteklega spomladi, se je zopet oglašil v državni kaznilnici. Obsojen je bil na petnajst let ječe radi umora.

Soglasno z njegovo lastno povestjo je že Anderson domov, da pridela nekaj za svojo družino, da bi pozimi ne stradala. Nikdar ni skušal izogniti se uradnikom ter prišel tekom poletja s svojo družino v Frankfort, kjer je ostal dva ali tri dni v brezplodnem naporu, da govori z guvernerjem glede pomiloščenja.

PREDSEDNIK ODPOTOVAL PROTI JUGU.

Washington, D. C., 25. okt. — Predsednik Harding se je podal zanes ob devetih zjutraj s posebnim vlakom na štiri dni trajajoče potovanje po jugu.

To je njegov prvi obisk v onem delu dežele izza časa, ko je nastopil urad.

svojega sina, naj pride ven ter se uda. Mladi črnc pa se ni hotel udati, pač pa je zakričal:

— Nočem priti ven in nočem se udati in če se ne izgubite, pa bom ustrelil tudi vas.

Takoj nato so zanetili požar, in ko so se pričeli dvigati plameni, je bilo čuti v notranjosti skednja strel. Ko je skedenj napol pogorel, so našli truplo mladega Ware obžgano in z razbito lobanjo, očividno od strela, katerega je sprožil v samomorilnem namenu.

Približno dvajset mladih ljudi, obkolilo skedenj in sklenili so za-ki se preje služili v armadi, je vožgati ga. Še predno pa so storili dilo ljudsko tolpo, ki je obkrožila to, je oče mladega Ware pozval skedenj ter ga zažgala.

ANGLEŽE SKRBI IRSKO VPRAŠANJE

Vsi z izjemo nespravipljivih, upajo, da bo mogoče dobiti skupna tla za uspešna pogajanja.

London, Anglija, 24. oktobra. Danes je bilo opaziti tukaj veliki skrb glede možnosti uspešnih pogajanj med angleško vlado ter voditelji Sinnfeincev.

Konferenca med člani angleškega kabineta ter zastopniki irskega republikanskega parlamenta je bila obnovljena, a povsem jasno je bilo opaziti razpoloženje, ki povzroča položaj, kot obstaja, veliko skrb za vse one, ki si žele končne uravnave tega mučnega vprašanja.

Miha Collins, finančni minister v irskem republikanskem kabinetu, ki je odpotoval v Dublin v soboto, se je danes vrnil semkaj. Glasi se, da je stavl ministrski predsednik Lloyd George irskim delegatom gotova vprašanja, ti kajocha se zvestobe Irecv do angleške krone in vsled tega prevladuje splošno naziranje, da je odšel Collins v Dublinu v namenu, da se posvetuje glede tega s svojimi tovariši v kabinetu.

Domneva se, da je prinesel s seboj sporočilo de Valere in da je od tega odgovora odvisno stališče, katero bodo zavzeli irski delegati z ozirom na vršča se pogajanja.

Vsakdo, z izjemo nespravipljivih, upa, da se bodo konference uspešno vršile še naprej in da bo mogoče s pomočjo dobre volje najti pot iz zadrege, v katero je prišla cela zadeva vsled sporočila de Valere na papeža.

Ob istem času pa se je trdilo, da je prekinjenje pogajanj skoro neizogibno, če bi delegati vztrajali na stališču, katero je zavzel de Valera v svoji poslanici na papeža.

Možnost, da se bo obrnila vlada na narod potom splošnih volitev v slučaju, da bi se pogajanja izjalovila, je postala v zadnjih par urah vedno večja in številni listi razpravljajo še sedaj o tem vprašanju.

Daily Mail umeruje ta načrt "otroško neumnost" in nobenega dvoma ne more biti, da bi trgovski in industrijski krogi sprejeli tak sklep le z največjim odporom in sicer v zvezi s prizivom na veličle.

List "Times" je ponovno dal

KAROL SE JE HOTEL OBESITI

PREJŠNJI AVSTRIJSKI CESAR JE BAJE HOTEL IZVRŠITI SAMOMOR. — NJEGOVO NAKA NO JE PREPREČILA NJEGOVA ŽENA. — KAROL BO NAJBREŽE JETNIK ZAVEZNIKOV. — CITA GA JE BAJE NAPOTILA KNEPREMIŠLJENEMU KORAKU

Budimpešta, Ogrsko, 25. okt. — Prejšnji cesar Karol, kojega poskus, da se polasti madžarskega prestola, se je že drugič tako žalostno izjalovil, je hotel izvršiti samomor, potem, ko je bil večeraj aretiran v bližini Komorna. Njegova žena, bivša cesarica, pa je videla, da nekaj tuhtia, ter preprečila izvršitev samomora.

Prejšnji cesar in cesarica sta jetnika v nekem Esterhazijevem gradu in na hee mesta hiti angleški visoki komisar na Ogrskem v spremstvu zastopnikov ostalih velelesil, da zagotovi obema varnost.

Povelja, ki jih je poslal ogrski regent, admiral Horty, odpadli cetam, ki so podpirale Karola, so bila vzrok, da se je poskus ponesrečil. Regent je spomnil vojake na prisego, ki so mu dali ter zahteval neomajno pokorščino. Rekel je nadalje, da bi uspeh nji podetja pomenjal upropastenje domovine. To odločno stališče regenta je bile uspeh in rojalistične čete so se razpršile, kot da jih je požrla zemlja.

Zadnja poročila iz Komorna in okolice pa javljajo, da vladne čete še vedno zasledujejo bežeče kraljeve pristaje in da so tudi vjele Rakovskega, Andrasija in druge.

Sedaj, ko se je Karlov poskus vnovič ponesrečil, bo madžarska vlada najbrže čakala na zavezniški sklep glede bodočega bivališča Karola. Znano je, da mu neče vica nuditi več azila. Moral bo iti tja, kamor ga bodo poslali zavezniki in bo vsled tega takorekoč njih jetnik.

London, Anglija, 25. oktobra. Zanimiva poročila prihajajo iz Berlina. V njem je rečeno, da je Cita napotila prejšnjega avstrijskega cesarja Karola, da je vpriporil svoj novi poskus polastiti se prestola svojih očetov. Gospa Cita je namreč boji, da se bo hčerka sedanjega ogrskega regenta, Pavla Horty-ja, poročila s kraljem.

UMRLJIVOST V AMERIKI.

Washington, D. C., 25. oktobra. Letno poročilo glede umrljivosti v Združenih državah, ki je bilo ravnanje izdano tukaj, kaže, da je bila umrljivost tekom preteklega leta večja kot pa v letu poprej.

DRZEN ROPARSKI NAPAD V MEHIKI.

Mexico City, Mehika, 25. okt. — Tri milje severozapadno od tukaj, pri Aztlapoalo, je večeraj zvečer dvajset roparjev napadlo neki železniški vlak. Šest ljudi je bilo ubitih, pet ranjenih in roparjem so padli v roke registrirani paketi v vrednosti 200,000 peset. Roparji so pomotali svoj plen v avtomobile ter se odpravili v gore.

RUDARJA ŠTIRI DNI V GLOBOKEM ROVU.

Vancouver, B. C., 25. oktobra. — Štiri dni delajo oddelki prostovoljcev neumorno, da oproste oba rudarja, Craig in Panude, ki sta bila preteklega četrtka zasuta v Brittanija rovu v Brittanija Beach, B. C. Oba moža se nahajata v nekem rovu, ki se nahaja 2300 čevljev pod površino zemlje ter se domneva, da sta oba še živa.

Izraza svoji želji, da bi se irsko vprašanje končno vendar rešilo ter pravi, da bi tudi izjalovljenje konference še ne pomenjalo prekinjenja vseh pogajanj.

kim Habsburžanom, ki bo nato proklamiran madžarskim kraljem s pomočjo njenega očeta.

V evropskih listih je bilo že večkrat čitati vesti o taki nameravani zvezi. Misel, da bo lepa Pavla mesto nje nosila madžarsko krono, je bila gospej Citi naravnost neznosna in zato je vedno drežala v svojega moža, naj se polasti prestola potom drznega državnega preobrata. Vsled tega je tudi vzpizoril svoje prvo pustolovstvo, ki se je tako žalostno končalo. Ko sta se vrnila v Švico, je Cita neprestano očitala Karolu, da se ni lotil stvari pravilno. Rekla mu je, da ga bo pri drugem poskusu sama spremljala in to je tudi storila. Izid zadnjega pustolovstva pa je bil še bolj klavern kot prvega. Vse kaže, da ni bil Karol posebno navdušen za take komedije, ker ni smatral časa ugodnim, a Cita ga je neprestano drežala, ker se je bala, da bo nosila njena meščanska tekmovalka ne le Štefanove, temveč tudi avstrijsko krono.

Radi ljubega miru se je Karol končno vdal.

JUŽNA KULTURA.

Allendale, S. C., 25. oktobra. — Ed Kirklanda, črnc, ki je bil aretiran, obdolžen umora nekega belega človeka, je ljudska množica potegnila iz ječe ter linčala. Po završenem linčanju so linčarji zažgali truplo. Črnc je ustrelil belega, ko sta se pripravila radi najemnine.

ZDRAVSTVENO STANJE WILSONA.

Washington, D. C., 25. oktobra. Joseph Daniels, prejšnji mornariški tajnik, je izjavil, da se je zdravstveno stanje prejšnjega predsednika Woodrow Wilsona zelo izboljšalo. Daniels je obiskal Wilsona na njegovem tukajšnjem stanovanju. Izjavil je, da je bil Mr. Wilson zelo dobro razpoložen in da se njegove oči bleste kot v prejšnjih časih, pred boleznijo.

NORTHCLIFFE O FILIPINIH.

Manila, Filipini, 25. oktobra. — Baron Northcliffe, znani angleški publicist, je izjavil v nekem svojem govoru v tukajšnjem Rotary klubu, da bosta stali Anglija in Amerika skupaj v slučaju, ako bi prišlo do kakega boja na Daljnem vzhodu.

Povedal je dijakom vseučilišča, da imajo otoki prav toliko samostojnosti kot Avstralija ali Južna Afrika in da bi otoki prenehali obstajati kot vlada, če bi ne bilo Združenih držav.

Rekel je: "Kljub par površnim težkočam veže skupna vez vse angleško govoreče narode sveta. Proces je mogoče počen, a gotov ter bo v veliki meri pospešen od katerekoli sovražne akcije od strani narodov Daljnega vzhoda.

Par ur, katere sem preživel v Manili, so me prepričale, da Amerikanci posteno postopajo s Filipini. Vi domneвате, da je vaše bogastvo neznanu svetu. Ali se zavedate dejstva, da so nekatere dežele tako prenapolnjene, da morajo iti nekam? Ali mislite, da bi ne prišle semkaj, če bi ne vihrala tukaj ameriška zastava? Kako bi mogli braniti to deželo s par milijoni proti tisočim milijonom, ki niso daleč vsran?

Prepričan sem, da se z nobenim narodom na svetu ne postopa boljše kot z vašim."

Ali se bodo narodi v resnici razorožili?

Mnenja odličnih Evropejcev gledé tega važnega vprašanja.

Pozornost celega sveta se obrača proti bližajoči se konferenci v Washingtonu, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju delnega razoroženja. List *New York American* je vsled tega stavil številnim evropskim odličnjakom naslednja vprašanja, katera hoče mo priobčiti v naslednjem obnem z odgovori.

VPRAŠANJA:

1. — Ali mislite, da bo konferenca v Washingtonu v resnici kaj dosegla z ozirom na omejitve oboroževanja?
2. — Ali je bila svetovna vojna zadnja in obenem tudi največja svetovna vojna?
3. — Če ne, kako je mogoče preprečiti nadaljnjo svetovno vojno?

ODGOVORI

Na ta vprašanja so bili naslednji:

Yves Guyot,

po celem svetu znani narodni ekonom ter prejšnji francoski finančni minister:

1. — Ne, kajti bodoča oboroževanja ne bodo take vrste, da bi jih bilo mogoče zatreti.
2. — Cela zgodovina narodnih politik. Te politike se niso izpremenile in vsled tega je tudi ostala nevarnost vojne.
3. — Razsodišče predstavlja edino pot, ki pa se pogosto izjavlja.

Guglielmo Ferrero,

slavni italijanski zgodovinar:

1. — Washingtonska konferenca bo gotovo pripomogla k temu, da se predloži vprašanje celotnega sveta ter pripravi njegovo rešitev. Zdi pa se mi, da ne more ta konferenca dobiti rešitve tega vprašanja. Dan razoroženja ni še napočil, kajti cela Evropa se nahaja v stanju kaosa ali zmede.
2. — Vedno bodo vojne, vendar pa sem prepričan, da bo prišlo skozi številne generacije le do majhnih vojn. Evropa je preveč izmučena in preveč izčrpana, da bi si mogla dovoliti luksusa nadaljevalne velike vojne, — vsaj za enkrat.
3. — Da se prepreči bodoče vojne, je treba korenito izčistiti duhove čim, ki vodijo diplomacijo narodov. Človeški faktor mora priti pri računih ambicioznih politikov v večji meri v poštev. Splošna revščina in vzgoja pa bosta v veliki meri pripomogli k temu, da bodo prišli ljudje misliti sami zase ter vzeli vsled tega svojo usodo v lastne roke.

Maurice Maeterlinck,

slavni belgijski pisatelj:

Žalibog sem prepričan, da bo washingtonska konferenca prav tako brez koristi kot so bile ostale, ki so se že vršile.

Ne bo uničila, z vojaškega stališča, vira in kotička vseh vojn v Evropi — Nemčije.

Glede drugih vojn jih ni mogoče preprečiti, dokler ne bo postalo človeštvo manj okrutno, manj frivolno glede posledic neuváževanja človeških življenj in blagobita človeštva.

Max Nordau,

slavni židovski filozof in zgodovinar:

Človeštvo se hoče resno lotiti dela splošnega razoroženja ter uveljavljenja splošnega miru. Velike sile izjavljajo soglasno: Vojno vojni! — To je krasen predlog, kateremu bodo nasprotovali le lopovi. Kljub temu pa sem skeptičen.

Amerika vabi svet na razoroževalno konferenco v trenutku, ko se Anglija bori proti irskim sinfeincem ter indijskim vstajem.

Španska in Francija se borita proti Marokancem in Grška proti turškim nacionalistom. Nemčija hoče uveljaviti vojno stanje v Gornji Šleziji in Madžarska se bori proti Avstriji. Polovica vzhodne in severne Evrope je izpostavljena gladi in kugam kot so prevladovali v srednjem veku. In sedaj razmišljamo resno o razoroženju! To je v resnici primeren čas, da se govori o miru.

Govoriti o politiki v Ameriki ali v Evropi? V resnici je boljše govoriti o antropologiji. Odkar se je pojavilo človeštvo na tem planetu, je neprestano plenilo in mo-

čilo. Človeka obvladuje še sedaj postava džungle, kljub stoletjem takozvane civilizacije. Še vedno velja staro geslo: "Homo homini lupus" (Človek človeku volk).

V pričetku so se borili ljudje posamič, nato so se združili v tolpe ter napadali sosede. Neke vrste popustljivost se je pojavila med njimi v zadnjem času, a ta izgine ob prvem pozivu na njih divjaške nagone. Obstaja le neznatna manjšina, ki se zavzema za pravico, poštenje in človekoljubje. Masa kot taka se ne briga za te človekoljubne nagone. Skozi tisoče let je poslušalo človeštvo nauk bratstva, a je gluho kot je bilo vedno gluho ter zavrača ideale Gautame, Krista in človečanstva. Henrik IV. je sklical skupaj vlade sveta, da razpravljajo skupaj o miru na temelju krščanstva. Njegov načrt se je izjavil. Sv. alianca je započela svoje delo z isto idejo, ki pa se je prav tako izjalovila.

Sedaj vzpirjamo plašne poskuse, da uveljavimo milenij, najprvo potom tajnih mirovnih konferenc ter nato potom organizacij narodov. To je pričetek.

Bojim pa se, da se bodo narodi sveta vedno zopet vrnili k umoru, okrutosti, divjaštvu in plenjenju, da dosežejo svoje napačne cilje. Antropologija nam razkriva vedno iste zaničevanja vredne poteze, — sledove tigra, hijene in gorile, ki pa so še tem bolj okrutni vsled vzgoje, duševnega razvoja in prošle civilizacije, ki je rodila umetnost rafiniranega uničevanja.

Pa zakaj biti pesimist? Kljub zelo vrjetnemu, neuspehu washingtonske konference trdim lahko, da se je vsaj pričelo z bojem proti živali v človeškem bitju.

Proglasimo celotnemu svetu vzvišeno sporočilo:

"Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!"

Alexander Ribot,

predsednik francoskega šenata in prejšnji francoski ministrski predsednik:

Obžalujem, da ne morem odgovoriti na vaša vprašanja.

Kdo more vedeti vnaprej kaj se bo zgodilo v Washingtonu? Kdo more vedeti vnaprej, kdaj bo izbruhnila nadaljna vojna? Ali ni preprečenje nadaljnjih vojn cilj te konference?

Trdo delo, ne pa teorije, bo rešilo ta problem.

Francisco de la Barra,

prejšnji mehiški predsednik ter eden največjih juristov sveta:

Če vedo delegati, ki prihajajo v Washington, kaj hočejo, in če imajo toliko zdravega razuma, da ne bodo zahtevali nemogočih, obstaja po mojem mnenju veliko upanje, da bo imela konferenca za posledico splošno omejitve oboroževanja.

Celi svet stoka pod težo velikanskih davkov, katere je treba skrečiti, ker jih ni mogoče prenašati. Kljub temu pa vsako jasno spoznavajo, da te omejitve ni mogoče uveljaviti brez ozira na domačo varnost.

Vse kaže, da se bliža doba zdravega domačega razuma in prepričan sem, da bodo držali delegati, ki se bodo zbrali v Washingtonu, usodo narodov v svojih rokah.

General Serrail,

slavni branilec Verduna l. 1914.:

Preveč nasprotujočih si interesov je med narodi, da bi mogla washingtonska konferenca uveljaviti resnično razoroženje. Vojna je izbruhnila ter divja še naprej v Mali Aziji, ker je v interesu Anglije, da gre ta vojna še naprej. Carigrad bo lahko v vsakem trenutku povzročil nadaljnjo svetovno katastrofo. Vojna je vedno močnejša ter bo lahko involvirala celi svet, če bodo diktirala tako interese financ in politike.

Klasična pozorišča bojev se bodo mogoče izpremenila, a narodi bodo vedno našli idealistične ali patriotične motive, da opravičijo z njimi napoved vojne.

Za preprečenje vojne sta potrebni dve stvari: odprava tajne diplomacije ter starodavnega sistema defenzivnih in ofenzivnih stvez. Defenzivna zveza je le toli-

Slika nam kaže ameriške bolnišnice, ki so se dosedaj mudi le v Varšavi. Ameriški Rdeči Križ jih je poslal v Rusijo, kjer je njihova pomoč veliko bolj potrebna.

Solunska luka.

"Jutro" piše: — Ni dolgo temu, ko smo čitali v italijanskih časopisih tožbe vsled propadanja pomorske trgovine Trsta in Reke. Naši listi so dali tem tožbam edino pravi komentar politična meja, potegnjena med pristanišče in njegovo gospodarsko zaledje, u-bija pristanišče in škoduje zaledju, ker ga sili, da dirigira svoj promet po drugih, veliko dražjih potih. V istotako slabem položaju se nahaja Zadar. Brez pomena leži to mesto in luka ob morju, nikomur ne dovaža, z nikomur ne kupčuje.

Se najmanj smo pričakovali, da čaka ista usoda kakor luke v Jadranskem morju, tudi največje macedonsko luko — Solun. V "Trgovinskem Glasniku" čitamo citate iz znanega solunskega dnevnika "L' Orion", ki piše o solunski trgovini sledeče:

— Srbska trgovina, ki je preizkušala vse mogoče, da napravi iz Soluna svojo trgovinsko in tranzitno luko, je opustila Solun vsled nepremagljivih težkic, ki jih mora dnevno čutiti v svojem razvoju "Kateri so naši grehi?" se vprašuje solunski list in odgovarja: — To vprašanje si moramo zastaviti v času, ko čutimo da propada bodočnost našega bednega mesta.

Kakor na Trstu, Reki in Zadru, tako je tudi na Solunu napravljen velik greh, da se je mesto s pristaniščem odrezalo s politično mejo od svojega gospodarskega zaledja. To gospodarsko zaledje Soluna je Balkan, kateremu je to mesto od nekdaj pripadalo, od katerega je odvisen njegov obstanek, ker je mesto njegov sestavni del. Solunu je na ta način odrezana arterija, ki mu je donosala življenje. Z mestom vred pa propada 350.000 našega naroda, ki živi v njegovi okolici in ki je navezan na mesto.

Še pod turškim dominijem se je Solun mogel razvijati. Bil je v zvezi s svojim bogatim in prostranim zagorjem, kateremu je prirodno izhodišče na morje in v svet.

Velikemu delu naše države ostane Solun najugodnejše pristanišče za našo izvozno in uvozno trgovino. Vendar imamo v današnji državi tudi drugih potov in pristanišč za trgovinski promet s svetom. Zato radi tega je čisto naravno, da išče trgovina druga izhodišča in opušta solunsko luko, ker ji je lot pretrgana z državno mejo in čezkočena z mnogimi neprilikami v grški državi.

ko časa defenzivna, dokler se pri-zadetim narodom ne izplača pri-četi z ofenzivo.

Washingtonska konferenca je bila očividno sklicana v odkritosrčni želji, da se doseže ideal splošnega miru. Politiki, ki bodo prišli v Washington, pa niso idealisti ter tudi niso usposobljeni, da govoré o idealih. To so praktični možje, vezani od številnih zvez narodnih in mednarodnih, in igra, katero bodo igrali v Washingtonu, ne bo odkrita. Njih karte ne bodo na mizi in njih diplomacija bo vedno skušala doseči uveljavljanje svojih lastnih interesov, ne pa onih človeštva kot takega.

Konferenca v Washingtonu se bo izjalovila že vsled narave ljudi, ki se je bodo vdeležili.

Kulturna slika iz prejšnjih časov.

"Avstrijska slava" iz leta 1916.

V nekdanji "e. kr. založbi šolskih knjig" je izšla leta 1916, lepo ilustrirana knjižica z naslovom: Avstrijska slava v prvih dneh svetovne vojne. Knjižica nosi na prvi strani sledeče posvetilo:

Slovenski mladini! Zgodovina, ki je bodo pisali zgodovinarji o svetovni vojni let 1914 - 15, bo pokazala vse glavne čine naše domovine v tej dobi. Zgodovine ne pripoveduje ta knjižica.

Pač pa le nekatere dogodke iz onih prvih dni, ko smo pričakovali grozoto, ko smo trepetali pred njo: ko smo zvesto poslušali na odmeve z naših bojišč; ko se nam je polnilo srce z občudovanjem in ljubeznijo do junakov, ki so stali proti sovragu. . . . Iz onih prvih dni je napisano za Tebe, slovenska mladina, da žive v Tebi ti dnevi, da je Tvoje prepričanje, kakor je bilo Tvojih staršev, dedov in pradedov

z geslom:
(Na drugi strani tiskano posebej.)
Vse za vero, dom, cesarja,
za cesarja blago, kri.

Temu uvodu sledi pripovedovanje dečka, ki je prišel na počitnice k svojemu stricu, o vojni dogodkih: o začetku vojne, bojih, obiskih pri ranjenih in ujetnikih itd.

V tej pripovedi čitamo na strani 12:

— Pri preiskavah glede umora (v Sarajevu) je prišlo na dan, da je pri njem soudeležena in zanj odgovorna naša sosedna država Srbija.

Na strani 13: — Naj pride nad nas kar hoče, sree vsakega Avstrije se bo zavedalo resnice, ki jo pravi cesarska pesem: — Naša vojska iz viharja prišla še brez slave ni.

— Nehote sem nadaljeval:

— Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago, kri! — Prišlo mi je iz sree.

— Tako je prav, Janko! Vrl Avstrijec si!

Na strani 19: . . . Cesar je klical, sila je, pomoči je treba zdaj o-nemu, ki je oče vseh državljanov.

Na strani 23: — Ni sicer Turak proti nam, pa sovražnik našega cesarja je, in tega moramo namlatiti!

— Udariti je treba nanj, da bo pomnil in da bo mir! — Fantje! Živela Avstrija! Živel naš presvetli cesar!

Na strani 28: — Vse je stalo odkrito, vse je pelo s svetim navdušenjem:

Živi cesar, domovina
večna bodi, Avstrija!

Na strani 67: . . . Pomnite tudi: Vse za našega presvetlega vladarja Franca Jožefa, za našo ljubljeno Avstrijo!

Na strani 83: — Edino upanje nam je naš presvetli vladar. On ljubi svoje otroke, svoje podanike, in ti ljubijo njega ter dajo zanj kri, premoženje, življenje.

Na strani 84: — V ljubezni in udanosti do presvetlega svolase-za vladarja, v trdnem zaupanju na našo edino Avstrijo smo se bo-rili. In ta spomin ostane.

Nastrani 102: — . . . A žrtev je treba. Brez njih bi ne bilo dobrot, ki nam jih prinaša vojna. Vsled nje smo postali vsi avstrijski na-rodni ena družina. . . . V ognju na bojišču se je rodilo bratstvo, ki mu bo doma en smoter: da se krepi in raste v slogi naša Avstrija.

Razne vesti.

Železniški promet med Reko in Jugoslavijo.

Belgrajski listi poročajo, da je italijanski poslanik grof Manzoni posetil Pašica in mu poleg zadev, ki se nanašajo na blokado Madžarske, sporočil udi željo italijanske vlade, naj se vzpostavi promet med Reko in Jugoslavijo. V informiranih krogih izjavljajo, da je Pašić izjavil Manzoni, da se mora prej evakuirati tretja cona, potem se bo šele moglo razpravljati o vzpostavitvi direktnega prometa med Jugoslavijo in Reko.

Klerikalna vlada na Madžarskem.

"Neue Zuercher Zeitung" piše, da se bo Horthy vsled nastalih razmer vdal in ugodil notni antante Vendar se dvomi, če bo evakuacija Burgenlanda izvršena mirnim potom, ker vlada tam Friedrich, ki razpolaga z dobro oboroženimi tolpami. Govori se namreč, da so uporniki sklenili, da bodo branili Burgenland proti Jugoslovonom ali tudi proti Italijanom do zadnjega moža. Vlada je vsled tega

v zelo kritičnem položaju. Mins-trski predsednik namerava vsled tega odstopiti in izročiti vladne posle klerikalcem in voditelju v-pornikov, Friedrichu.

Preganjanje slovenskih radikalcev

Pod naslovom "Obupen klic iz Slovenije" piše mitroviški radikal ni list "Srbija" sledeče: — V predzadnji številki smo poročali, kako je ministristvo prosvete pre-mestilo Adelo Reven, učiteljico v Kočevju, samo zato, ker je njen oče radikalec. Sedaj dobivamo vest iz Kočevja, da so "demokra-ti" prestavili ravnatelja kočevske gimnazije Franca Vacla, na nje-govo mesto pa imenovali demokra-ta Burgarja. Vael je član mest-nega odbora radikalne stranke v Kočevju in eden najspodobnejših pedagogov v Sloveniji. Telegram, ki smo ga ob tej priliki prejeli iz Kočevja, končuje takole: — Če se bodo persekucije radikalcev na ta način nadaljevale, bo ljudstvo postalo preplašeno in gibanja z-njega moža. Vlada je vsled tega

Ob dvanajsti uri.

Iz Jugoslavije prihajajo vedno žalostnejša poročila. Težke krize je pretresajo do mozga.

So krize, ki nastopajo nenadno, prav tako hitro tudi izginejo. Čeh se ni treba bati. Nevarne so le one, ki že izza ujedinjenja, bolje: že izza česov vojne glojejo na narodovem mozgu, krize, ki jih na prvi pogled ni opaziti, ki pa razjedajo silo naroda na znotraj, v njegove osrčju, v njegovi duši — ki ga ogrožajo v njegovi ekzistenci! Naša deca v domovini je bolna! Ne toliko na telesu, kot na duši, na srečju. Na tisoče in tisoče je je, skvarjene in posirovele: žalostna dedščina svetovne morije. To je najnevarnejša kriza mlade Jugoslavije.

Samo Mladinski domovi jo rešijo! Ameriški sorojaki, ali ste se že odzvali bolestinu kriku po pomoči teh revčkov? To je krik tanečnega v velovih — krik nedolžne žrtve tuje zlobe!

Ne odlašajte z vašim darom! Ker vsak dan čakanja peha v še večjo r sree in skvarjenost to ubogo deo.

Sorojaki, pričnite z zbirkami! Prirejte igre in prireditve za Mladinske domove! Zbirajte na svatbah, koncertih. . . ob vsaki priliki! Priporočajte, agitirajte, prosite, nadlegujte, če treba, dokler se ni vsak rojak oddolžil z večjo vsoto. Druge narodnosti v Ameriki so v kratkem času nabrale milijone za svojo deeo v stari domovini! Ali bomo samo Slovenci pustili izhirati svoj mladi zarod v podivjanosti in zapuščenosti!!!

Narod, ki hoče svoj dobrabit, zna tudi žrtvovati. . . Z žrtvijo se pa vse doseže!

S. Z.

Z gorko hvaležnostjo in radostnim zadoščenjem, da je akcijska "za Mladinske domove" hitro našla pravega razumevanja in tudi že precej odmeva med sorojaki, objavljam prvi izkaz dobrotnih darov, nabranih v New Yorku in Bridgeportu, Conn. Seve: mnogo sorojakov je se, posebno imovitejših, ki se še niso prav nič oddolžili, ker morda ni bilo prave prilike. Pa jih tem potom iskreno prosimo: Kar čim prej morete, sorojaki, ker ravno sedaj je valutno stanje najugodnejše.

Z veseljem moramo tudi ugotoviti, da doslej še noben rojak, na katerega smo se osebno obrnili, še ni odrekel naših prošnji. Marsikdo pa, ki je že dal, je obljubil še večje svote na zimo, ko bo kaj več zaslužil. Sorojaki, posnemajte! Vsak teden par kvodrov na stran za Mladinske domove! Vsako dobro delo, posebno pa še dobrodelnost ubogi mladini, rodi nov blagoslov celotnu našemu življenju.

V imenu vseh "domovcev" in v imenu društva za Mladinske domove najprisrčnejši: Bog plačaj!

New York, 429 E. 12. St.

Dr. Srečko Zamjen, tajnik.

I. IZKAZ DAROV ZA MLADINSKE DOMOVE

Prvi je daroval na pikniku 3. junija Mr. Starin Frank, South Brooklyn, N. Y. "kot aro večjega daru" \$ 1.00

Nadalje so darovali:

1.) V New York City. Na ljubeznivo priporočilo Rt. Rev. p. Benigen Snoja O. F. M. župljani slovenske cerkve s posebno kolekto 17. julija t. l.

Mrs. Mary Jazbec	\$ 5.00
Mr. Jerman Agričij s sestro Minko	\$ 5.00
Mr. Habjan Jernej	\$ 2.00
Mrs. Mary Vavpotič	\$ 5.00
Mr. in Mrs. Hribar	\$ 2.00
Neimenovana dobrotnica	\$ 30.00
Miss Mary Botičev	\$ 10.00
Neimenovana	\$ 1.00
Mrs. Pavlič Antonija	\$ 5.00
Neimenovana potom Rev. p. Benigen Snoja	\$ 10.00
Mr. in Mrs. Stasič	\$ 10.00
Miss Unčar Ivarka	\$ 10.00
Miss Rauch Nežka	\$ 5.00
Mr. Kuss	\$ 1.00
Mrs. Osolin Ana	\$ 1.00
Mr. Zupane Ferdinand	\$ 1.00
Miss Mary Gostič	\$ 1.00

2.) Iz Brooklyn na Ridgewooda: Mr. Stazin Ignac z družino mesto vena na grob Antona Burgarja

Mr. Valentin in Leni Vavpotič \$ 5.00

Mr. Kucler \$ 1.00

Č. m. prednice remške katoliške šole na Catalpa ave. Na prijazno priporočilo župnika Rev. P. Kornelij Petriča O. F. M. župljani slov. župnije v Brooklynu s posebno cerkevno kolekto 23. X. t. l.

Mrs. Burgarjeva \$ 20.00

Mrs. Starinova (Berich) \$ 10.00

Mrs. Vavpotičeva \$ 5.00

3.) Iz Bridgeporta, Conn.: Na dobrotno priporočilo Rev. M. Go-loba farani prekmurske župnije s cerkevno kolekto 31. jul. \$ 51.83

Mr. Dominko Janoš \$ 2.00

Mr. Čeh Jožef \$ 5.00

Mr. Korošec \$ 1.00

Mr. Ciput Anton \$ 5.00

Miss Lena Antolin \$ 0.50

Miss Kovatič Francka \$ 1.00

Mr. Horvat Martin \$ 2.00

Mrs. Vida Gosarjeva \$ 5.00

Mr. Ferenčak Jurij \$ 1.50

Na svatbi Mielke in Štefeka Marko je nabral Mr. Šebjan \$ 12.86

4.) Rev. Tomšič Josip, New Haven, Conn. \$ 10.00

Rev. Šaloven Fran, La Salle, Ill. \$ 10.00

Skupaj

\$450.16

silnem razmahu, se bo moralo u-staviti. — Mi smo mnenja, da te vrstice tako mnogo govore, da se komentariji odveč. Gospodje po-slanci radikalne stranke, vršite svojo dolžnost, dokler ne bo pre-pozno!

Avtonomija podkarpatske Rusije.

Predsednik češkoslovaške repub-like Masaryk je pred nedavnim časom obiskal razne kraje v republiki. Bil je tudi v Ungvaru, v podkarpatski Rusiji. Tu ga je med drugimi pozdravil v imenu grško-katoliške cerkve dr. Vasilij Hodžega. Njemu je odgovoril Masaryk in dejal, da so mu dobro znana ohranitev jezika in vere, zato tudi razume njihove težnje. Dejal je: — Svest sem si velikosti dela in računam pri tem na cerkvene voditelje ljudstva, da bodo posve-tili vse svoje moči, da se bo ljud-stvo v najvišji meri izobrazilo. Kar se tiče avtonomije Podkarpatske Rusije, to je obveznost, ki jo nam nalagajo mirovne pogodbe in ki smo jo prevzeli tudi sami z ustavo. Mi bomo izpolnili dano be-

Znameniti ruski pevec Saljapin

je dospel iz Moskve v London. — Pravi, da je vesel kakor otrok, ker se nahaja spet enkrat na Ang-leškem, da pa mu veselje omeju-je misel na stradalajoče otroke na Ruskem. Povedal je, da sovsjetska vlada nikakor ne ravna slabo z umetniki, temveč, da se zlasti v zadnjem času zelo briga za njih gmotno stanje. Iz Londona se Sa-ljapin poda v New York, kjer bo priredil vrsto koncertov v pomoč stradalajoči Rusiji.

Fr. Vydra umrl.

V Pragi je umrl znani češki to-varnar František Vydra. Njegovi kavini izdelki, znani pod imenom "Vydrova kava" so svetovno znani in tudi Slovenci so jih pred vojno zelo naročali.

Srednjeveški roman.

Mark Twain.

Prvo poglavje.

(Razkrita tajnost.)

Bila je noč. Gluha tišina je vladala na baronskem gradu Modrinju. Visoko gori v najvišjem grajskem stolpu je migljala edina luč. Tam so imeli tajno zborovanje. Strogi stari gospod Modrinjski je sedel globoko zamišljen v svojem krasnem naslanjaču. Čez nekaj časa je dejal z nežnim glasom:

— Hčerka moja!

Mlad mož, plemenite zunanosti, od temena do pet odet v viteško obleko, je odgovoril:

— Govori, oče!

Hčer moja, prišel je čas, da se razkrije tajnost, ki povzroča v vsem tvojem življenju toliko zadržev. Vidiš, da ima izvor v stvarih, ki ti jih hočem sedaj razjasniti. . . . Moj brat Ulrik je veliki vojvoda Brandenburški. Na svoji smrtni postelji je določil moj oče, da preide nasledstvo na mojo hišo, ako bi Ulrik ne imel sina, seveda pod pogojem, da se je meni rodil sin. V slučaju pa, da bi imela oba namesta sinov le hčer, — preide nasledstvo na Ulrikovo hčer, ako je živeča neomadeževana ženska; ako ne, zasede prestol moja hčer, ako si ohrani čisto ime. Tako sva molila jaz in moja stara žena vroče k Bogu, naj nama pošlje sina. Toda najina molitev ni bila uslišana. Rodila si se nama ti. Bil sem obupan. Videl sem, kako se mi je izmuznil dragocen zaklad in kako so se razpršile moje lepe sanje v nič. In jaz sem tako trdno upal! Pet let je bil Ulrik poročen, in vendar mu žena ni rodila dediča, niti moškega niti ženskega.

— Toda stoji! sem si dejal. Ni še ves izgubljen! V možganih se mi je porodil rešen načrt. Rojena si bila o polnoči. Le zdravnik, babica in šest služabnic je vedelo za tvoj spol. . . . Konaj je minula ura, so že vsi skupaj viseli. Drugo jutro sta vladala na mojem posestvu samo radost in veselje nad novico, da se je rodil Modrinjskemu sinu, mogočnemu Brandenburškemu pa prestolonasledniku. Tajnost je ostala ohranjena. . . . Lastna sestra tvoje matere je bila varuška tvojega detinstva. In od tega časa se nisimo videli več ba-li.

Ko si bila stara deset let, se je rodila Ulriku hči. Jadili smo se, vendar smo upali najbolje o osepnicah, zdravnikih in drugih naravnih otroških sovražnikih; toda vse te nade so nas varale. Ostala je pri življenju, rastle in precvetala. Toda vse to ni nič. Ni se nam treba brigati. Zakaj — ha — ha — ali nimamo sina! In ali naš sin ne bo vojvoda? Naš ljubljani Konrad, ali ni tako? . . . Zakaj četudi si deklica pri osemindvajsetih letih, vendar nisi imela nikdar drugega imena.

Sedaj pa se je zgodilo, da je starost uklenila mogočnega brata in ga popolnoma oslabilo. Državne skrbi ga preveč stiskajo. Zato želi da prideš k njemu, da boš v resnici, četudi ne se po imenu, vojvoda. Tvoje služabništvo je pravilno — nočoj odpuščen. . . . Sedaj poslušaj dobro, kaj ti povem. Trdno si vtisni v spomin vsako mojo besedo. Obstoji zakon, star kakor naša domovina. Ta zakon določa, da mora umreti ženska, ki je sedela le trenutek na vojvodskem stolu, preda je bila pred vsem ljudstvom slovesno — kronana. Pazi tedaj na moje besede. Bodi skromna. Proglasiš svoje razsodbe s stola prvega ministra, ki stoji ob vnožju prestola. To delaj tako dolgo, da boš kronana in ne bo več nevarnosti za tvoje življenje. Ni verjetno, da bi kdaj razkrili tvoj spol, vendar zahteva razsodnost, da postopamo povsod tako previdno, kolikor je možno v tem goljufivem človeškem življenju. . . .

— O lji mo oče, ali je bilo zito vse moje življenje laž? Ali sem morala zato svoje nedolžno sestrino oropati njenih pravic? Usmili se me, oče, usmili se svojega otroka!

— Kaj, ti norica, ali je to plačilo za najvišjo srečo, katero ti je izumil moj duh? Pri kosteh svojega očeta, ta tvoja pčniglava čustva se zelo slabo strinjajo z mojim razpoloženjem. Takoj pojdi k vojvodi! I čuvaj se ovirati moje načrte!

To naj zastuje za vzgled nji-ju pogovora. Dovolj, plač in prošnje nežno čenčega dekleta so bile zaman. Niti ona niti kaj drugega ni moglo ganiti ponosnega gospoda Modrinjskega. Tako je tedaj hčerka potrtega srea videla, kako so se grajska vrata za njo zaprla. Odjezdila je odtod v črni noči, obdana od viteške čete obo-voženih vazalov in gruč zvestih služabnikov.

Stari baron je sedel po odhodu svoje hčerke dolgo na svojem mestu, potem se je obrnil k svoji zalozčeni soprogini in dejal:

— Žena, naša zadeva se bo še lepo razvijala. Pred dobrim pol letom sem poslal prametenega in lepega grofa Dentzina z onim satanskim naročilom k hčeri svoje- ga brata Konstanci. Ako se mu načrt ponesreči, nisimo popolnoma iz nevarnosti; ako pa bo imel uspeh, ne bo mogla ovirati nobena sila, da bi najina hčer ne bila vojvodinja, ako bi tudi nenaklonjena usoda določila, da ne bo nikdar vojvoda.

— Moje sree je polno hudih slutenj, vendar bo mogoče vse dobro. — Molči, ženska! Pusti skovikanje sovam! Lezi v posteljo in sanjaj o Brandenburgu in imenitnosti našega rodu!

Drugo poglavje.

(Slavnosti in solze.)

Šest dni po dogodkih, ki so opisani v prvem poglavju, je blešala lepa prestolnica vojvodine Brandenburške v sijaju vojnega veličastva, šumna gredost zvestih podložnikov je polnila ceste, zakaj dospel je Konrad, mladi prestolonaslednik.

Sree starega vojvode je bilo polno sree. Kajti lepa zunanost in presrečno obnašanje Konradovo sta ga takoj navdušili zanj. Prostorne dvorane palače so mrgolele plemenitih vitezov, ki so pozdravljali Konrada; in tako sijajno in srečno je bilo vse, da sta izginila njegova tožnost in strah ter se umaknila prijetnemu zadovoljstvu.

Toda v oddaljenem prostoru palače se je odigraval popolnoma drugačen prizor. Ob oknu je stala princezinja Konstanca, edini otrok vojvode. Njene oči so bile rdeče, zatekle in polne solz. Bila je sama. Tedaj je jela znova jokati in dejala je glasno:

— Lopov Dentzin je izginil — pobegnil je iz Brandenburga. Zacetkom nisem mogla verjeti, toda ah! le preres je, in jaz sem ga tako ljubila! Upala sem si ga ljubiti, časi sem vedela, da bi vojvoda, moj oče, nikdar ne dovolil, da bi ga poročila. Ljubila sem ga — sedaj pa ga sovražim. Iz vse svoje duše ga sovražim! O kaj bo z menoj! Izgubljena sem, izgubljena, izgubljena! Zblaznim!

Tretje poglavje.

(Dejanje se zavozla.)

Preteklo je nekaj mesecev. Ves svet je hvalil na polna usta vladanje mladega Konrada in je slavil modrost njegovih razsodb, milob njegovih sklepov in skromnost, katere se je posluževal pri izvrševanju svojih visokih poslov.

Stari vojvoda mu je kmalu izročil vse vladne posle, se umaknil in poslušal je z zaznosnim zadovoljenjem, dočim je njegov dedič s sedeža prvega ministra razglašal sklepe vlade. Ni bilo dvoma, da bi ne bil od vseh tako ljubljen, slavljen in čestčen prine sreen. Toda čudno, ni bilo tako. Zakaj z bode- stvo v sreju je opazal, da ga za- čenja princezinja Konstanca ljubi- ti. Ljubezen vseh drugih ljudi je bila velika sreča zanj, a ta ljubezen mu je pretela s pogubo. Še več: videl je, da je tudi vojvoda opazil strast svoje hčere, da se je tega veselil in da je je sanjal o poroki. Z vsakim dnem je bolj ginila globoka ožnost, ki je senčila princezinjin obraz; z vsakim dnem sta sijala upanje in veselje do življenja jasneje iz njenih oči; včasih je bilo opaziti celo ležen smehljaj v potezih, ki so bile doslej tako žalostne.

Konrad se je ustrašil. Bridko se je preklinjal, da se je vdal nagibu, ki je povzročil, da je fskal družbo zastopnice lastnega spola, ko je bil še tuj v novi palači, in ko je bil še poln žalosti in ko je hre- pel po onem sočutju, kakor ga more občutiti in nuditi le žensko sree.

Sedaj se je jel svoje sestrine egibati. To pa je stvar še poslabšalo; zakaj bilo je v naravi stvar- ji: čim bolj se je je izogibal, tem čenčje jo je skušal srečavati. Začet-

LE V NEW YORK, KATERA JE DEBELA.

Newyorški zdravstveni komisar dr. Copeland je izumil uspešno metodo za izgubo masti. Dosedaj se je priglasilo že tristo kandidatinj, katerih vsaka tehta okoli tristo funtov, ki hočejo postati lepe in vitke. Vse napeto pričakuje, kako se bo metoda obnesla.

koma se je temu čudil, potem ga je navdajalo s strahom. Deklica mu je bila vedno za petami, kar lovil je ga je; vsak čas in na vsakem kraju je bila v njegovi bližini, ponči kakor podnevi. Čudovito se je brigala zanj. Čisto go- tovo, tu je šlo za skrivnost.

Tako ni moglo iti dalje. Ves svet je govoril o tem. Obraz vojvo- de je bil vedno bolj osupel. Ubogi Konrad je bil od strahu in no- tranjega vznemirjenja blede kakor prikazen. Nekega dne, ko je stopil iz predsobe, ki se je držala zaferije slik, je stala nenadoma pred njim Konstanca. Prijela ga je za obe roki in vzkliknila:

— O kakaj se me ogiblješ? Kaj sem storila, kaj sem dejala, da sem izgubila tvoje dobro mnenje o sebi, — zakaj poprejši si resnično mislil drugače o meni, Konrad, ne zaničuj me! Imej usmiljenje z mu- čenim sree! Ne morem več za- girati besed v sebi, sree me umo- re — jaz te ljubim, Konrad! Tako, sedaj me zaničuj, ako drugače ne moreš, toda povedati sem ti mo- rala.

Konrad ni mogel ziniti niti be- sede. Konstanca je nekaj časa o- klevala potem pa je vzplapolala v njenih očeh, ker je njegov molk napadno razlagala, divje veselje. Očila je roke okrog njegovega vratu in rekla:

— Tvoje sree se meči! Tvoje sree se meči! Ti me moreš, ti me boeš ljubiti. O povej to, da me hočeš ljubiti, moj edini, moj obo- ževani Konrad!

Konrad je glasno vzdihnil. — Mrtvaška bledeca je zalila njegov obraz in tresel se je kakor list na jelsi. Potem je obupan pahnol de- klico od sebe in vzkliknil:

— Ti ne veš, kaj zahtevaš od mene! To je nemogoče, za večnost nemogoče! — Nato je zbežal od- ondot kakor zločinec in pustil tam princezino črpljo od preseneče- nja. Potem se je razjokala in je- čala, dočim je plakal in vzdihoval Konrad v svoji sobi. Oba sta bila obupana. Oba sta zrla v rezeči ob- raz pogub.

Po daljšem času je Konstanca počasi vstala in odšla rekoč:

— Zastramoval je mojo ljubezen ravno v tem trenutku, ko sem mi- silila, da bo otajala njegovo kruto sree! . . . Sovražim ga! Zavrgel me je, da, ta mož me je zavrgel kakor psa!

Četrto poglavje.

(Grozovito odkritje.)

Čas je potekal. Zopet je počila globoka žalost na obličju dob- re vojvode hčerke. Odslej je ni- so več videli skupaj s Konradom. To je bolelo vojvodo. Ko pa so minuli tedni za tedni, so se Kor- adova lica zopet pordčila in v nje- gove oči se je vrnila stara živah- nost. Zopet je vodil državno krmi-

lo v jasni, vedno zrelejši modro- sti.

Potem se je jelo širiti v bližini palače čudno šepetanje. Bilo je vedno glasneje in se je bolj in bolj razširjalo. Polastile so se ga mestne klepetulje. Razprostrlo se je po vsej vojvodini. Vsebina tega šepetanja pa je bila nastopna:

— Princezinja Konstanca je rodila dete.

Ko je čul gospod Modrinjski, je trikrat zavpil svoje perjano- co nad glavo in glasno vzkliknil: — Dolgo naj živi vojvoda Konrad! Zakaj glejte, od tega dne mu je krona zagotovljena! Dent- zin je svojo nalogo imenitno iz- vršil in vrli lopov bo poplačan.

Na dolgo in široko je razširil to vest in osemindvajset ur ni bilo v vsej modrinjski vojvodini človeka, ki ne bi prepeval, vri- skal in plesal, da proslavi veliki dogodek — in vse to na stroške ponosnega in srečnega gospoda Modrinjskega.

Peto poglavje.

(Strašna katastrofa.)

Dan sodeb se je bilžal. Vsi veli- ki gostje in baroni brandenburški so bili zbrani v sodni dvorani voj- vodske palače. Vsi prostorički so bili zasedeni in ni bilo mesta za nikogar več. Konrad, oblečen v baržun in hermelin, je sedel na sedežu prvega ministra, na obeh njegovih straneh pa so posedli naj- višji sodniki v državi. Stari vojvo- da je ostro zaukazal, naj s izve- de preiskava zoper njegovo hčer brezobzirno, in je nato potrtega srea legel v postelji. Njegovi dne- vi so bili steji. Ubogi Konrad je prosil, kakor da bi šlo za njegovo lastno življenje, naj ga oproste nesrečnega posla, da bi mogel od- diti o zločinu svoje sestrine, toda niso ga nslušali.

Najtožnejše sree na vsej tej ve- liki skupščini je bilo v Konrado- vih prsih.

Najveselejše pa v prsih njego- vega očeta, zakaj brez vednosti svoje hčerke "Konrada", je stari baron Modrinjski prišel v glavno mesto, in poln zmagovalja nad rastočo sree svojega rodu, je stal sredi plemičev.

Ko so glasniki na slovesen na- čin naznanili začetek sodeb in so se izvršila uradna dejanja, je de- jal prečistiti vrhovni sodnik:

— Obtoženka, stopite naprej!

Vrhovni sodnik je nadaljeval:

— Najpresvetlejša princezinja, pred najvišje sodnike te države je došla obdolžitev in dokazala, da je njena svetlost izven zakona podarila življenje detetu. Star dr- žavni zakon določa za to smrtno kazen, razen edine izjeme, katero vam bo naznanil njegova svetlost vladajoči knez, naš najmilostlivejši vojvoda Konrad v svoji slove-

ni razsodbi, katero izvolite po- zorno poslušati.

Konrad je obotavljaje dvignil žezlo. V tem trenutku pa je zadrh- telo pod njegovo obleko žensko sree, vzbudilo se mu je sočutje za nesrečno obtoženko in solze so mu stopile v oči. Odprl je usta, da bi govoril, toda vrhovni sodnik ga je hitro prekinil:

— Ne tam, vaša svetlost, ne tam! Obstoji zopet zakon, da se razsodba zoper člana vojvodske rodbine ne sme proglasiti druga- če kakor z vojvodskega prestola. Groza je stresla ubogega Kon- rada in tudi železna postava nje- govega očeta je vztrepetala. Konrad še ni bil kronan — ali je smel oskrniti prestol?

Konrad se je obotavljal in je bil blede od strahu. Toda moralo je biti, zakaj že so se obračale ranj začudene oči. Ako bi okleval še nadalje, bi se izpremenilo začu- denje v nezaupanje. Stopil je na prestol, potem je zopet dvignil žezlo in dejal:

— Obtoženka, v imenu našega najmilostivejšega gospoda, vojvo- de Ulrika Brandenburškega, izvr- šujem svečano dolžnost, ki mi je bila poverjena. Pazite na moje be- sede! Po starem državnem zakonu morate brezpogojno umreti, ako ne ovdajte skrivice svojega zloči- na in ga ne izročite rablju. Upora- bite priliko, rešite se, dokler je še čas! Imenujte očeta svojega otro- ka!

Slovesen molk je legel na veliko sediše, tako globok molk, da je bilo čuti utripanje lastnega srea.

Potem se je princezinja počasi obrnila, njene oči so zažarele v sr- du in s prstom je pokazala na Konrada:

— Ti si tisti mož!

Strašna prepričanost neodvrit- ve velike nevarnosti je prekinila Konrada kakor smrtni trepet. — Katera moč na zemlji bi ga mogla še rešiti! Da zavzre obtožbo, bi morala odkriti tajnost, da je žen- ska, toda sedeti na vojvodskem prestolu kot ženska, ki še ni bila kronana, zato je bila zopet dolo- čena smrtna kazen! V istem tre- nutku sta se zgrudila na tla Konrad in njegov stari oče.

Konec te strahovite, dogodkov polne zgodbe, ne najdeti niti v tej niti v drugi obliki, niti sedaj, niti kdaj v bodočnosti. Stvar je to, da sem privedel svojega junaka (ali junakinjo) v tako zamotan položaj, da ne vem, kako naj ga (ali jo) rešim iz tega stanja. Zato si raje svoje roke nad vso zgodbo v nedolžnosti umijem in prepustim osebi sami, naj se potegne iz za- vrate ali pa ostane v njej. Menim, da bo prav lahko odstraniti malo oviro, toda za to mi ne gre.

Po svetu.

PEŠ IZ NEW YORKA V DENVER.

Pittsburgh, Pa., 24. oktobra. — Na svojem potovanju iz New Yorka v Denver so dospeli sem- kaj John Moberly, njegova žena in trinajst mesecev stari otrok obeh, da se tukaj odpočijejo par dni, predno nadaljujejo s po- tovanjem. Moberly je stanoval v New Yorku, bil v vojni, a v zad- njem času brez dela ter sklenil vsled tega potovati s svojo dru- žino peš v Denver, kjer stanuje njegova mati. Ker ni imel denar- ja, da bi plačal vozne stroške, se je pred 43 dnevi napotil peš pro- ti Denverju ter dospel do tukaj. Otroka vozi s seboj v otroškem vozičku. Družina je spala dosedaj le ob deželni cesti, a sedaj se je zavzela tukaj zanje Salvation ar- nada.

LOV V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Washington, D. C., 24. okt. — Soglasno s poročilom poljedelske- ga departamenta bosta mudila gozd in polje ameriškim lovceem več prilike kot kdaj v zadnjih letih. Divjačina vsake vrste je mnogo- brojnejša kot je bila kdaj v zadnjem času. V nekaterih krajih je več divjih gosi in rac kot jih pomni najstarejši ljudje. Iz- točno od Missisippija hite vodne ptice proti jugu v večjih jatah

kot kdaj preje in opaziti je pred- vsem veliko število kljunčev. Objava poljedelskega depart- menta temelji na sporočilih, ki so prišla iz krajev med državama Maine in Florido, istočno od Mi- ssisippija. Tozadevna poročila so poslali lovski pazniki zvezne vla- de. Ceni se, da je v Združenih državah približno pet milijonov loveev-amaterjev.

PONESREČENA ZRAKO- PLOVCA.

V Ležini Providence, R. I. sta se ponesrečila dva armadna le- talec, ko se je preobrnil aeroplan, s katerim sta hotela pristati.

OBISK JAPONSKIH TRGOVCEV

Seattle, Wash., 24. oktobra. — Semkaj bo v kratkem dospelo 23 japonskih trgovcev, ki namerava- jo vprizoriti študijsko potovanje po celih Združenih državah.

Nameravani atentat na kralja in Pašica.

Bolgarski listi poročajo iz Su- botice, da se v Velikem Bečkere- ku aretirali dijaka Spasoj Stojan- oviča, ki je dospel iz Moskve, da ubije jugoslovanskega kralja in ministrskega predsednika Pašica. Aretirani je vse priznal. Ž njim sta dospela tudi dva pomagaca, ki ju je poslal Sima Marković. Za to- čno od Missisippija hite vodne ptice proti jugu v večjih jatah

Knjige! = Knjige!

POUČNE KNJIGE.

Anglo-slovenski Besednjak — Dr. F. J. Kern	5.00
Nemški abecednik	.75
Nemško angleški tolmač	.60
Pravilo dostojnosti	.30
Slovensko-nemški slovar — (Janežič Bartol)	4.00
Angleščina brez učitelja	.49
Cirilica. Navodilo za čitanje in pisanje srbske in cirilice	.50
Dekletom. Spisal Anton B. Jeglič	.30
Gospodinstvo — Purgaj. Prak- tična knjiga za naše gospodi- nje. (Trdo vezano)	1.29
Hitri računar. Priročnik velikosti. Knjiga o lepem vedenju Urbanus. (Trdo vezano)	1.00
Mladencem. Ant. B. Jeglič	.60
I. zvezek	.60
II. zvezek	.60
Nasveti za hišo in dom. Koristna knjiga za vsako hišo	1.00
Pravila za ofiko. Dr. J. Dostojen	.65
Varina kuharica. Za slabe in do- bre čase	1.00

RAZNE POVESTI IN ROMANI.

Jos. Jurčič, 4. zv.: Cvet in sad. Hči mestnega sodnika itd.	.75
Jos. Jurčič, 5. zv.: Sosedov sin. Sin kmetkega cesarja itd.	.75
Jos. Jurčič, 6. zv.: Doktor Zober, roman. — Tugomer, tragedija	.75
Dve sliki — Ksaver Meško	.40
Hudo brezdn. Ni vse zlato, kar se se svetli itd.	.35
Patria, povest iz irske funaške do- be	.30
Pod svobodnim soncem, zgodovins- ka povest, 1. zv.	1.25
Pod svobodnim soncem, zgodovins- ka povest, 2. zv.	1.25
Povesti slovenskemu ljudstvu v- poduk in zabavo. Kalan	.35
Emarica, povest iz Abnovec	.60
Sisto e Sesto, povest iz Abnovec	.30
Žilke in povesti, Ksaver Meško	.30
Študent naj bo. — Naš vsakdanji kruh	.30
Veseli povesti: Za možem, — v pustiv je šla. — Pravda med bratoma	.35
Vojnimir ali poganstvo in krst, povest	.40
Zvonarjeva hči. Zanimiva povest iz dežele	.50
Peter Zgaga	.50
Doli z orožjem	.50
Knjige družbe Sv. Mohorja	.50
Duhovni boj (394 str.)	.50
Mesija (1. zv.)	.30
Mladim sree (2. zv.)	.30
Spisal K. Meško	.30
Knjiga za lahkomišelnike ljudi, Spisal I. Cankar	1.75
Pet tednov v zrakoplovu	2.00
Amerika in Amerikanci	5.00

LJUDSKA KNJIZICA — POVESTI.

1. zv. Znamenje štirih. Povest de- tektiva Sherlock Holmes	.60
2. zv. Darovana. Zgodovinska po- povest iz dobe slovanskih apos- tolov.	.60
3. zv. Jernac Zmagovaj, povest. — Med Plazovi, tirolska povest.	.60

Opomba:

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, money order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošlje- te gotovino, rekomandirajte pismo. Ne naročate knjig, katerih ni v ce- niku. Knjige pošiljamo poštne prosto.

4. zv. Malo življenje, povest	.65
5. zv.: Zadoja kmetica vojvoda, zgodovinska povest	.75
6. zv. Gozdarjev sin — Flužgar, povest	.30
7. zv.: Prihajaj. Zanimiva po- vest	.60
9. zv.: Brencelj: Kako sem se jaz likal, 1. zvezek	1.00
10. zv.: Brencelj: Kako sem se jaz likal, 2. zvezek	1.00
11. zv.: Brencelj: Kako sem se jaz likal, 3. zvezek	1.00
14. zv.: Brencelj: Ljubljanske sli- ke. (Pošte ljubljanskega me- sta)	.75
15. zv.: P. Coloma: Juan Miseria. Povest iz španskega življenja	.75
16. zv. Ne v Ameriko. Po resnih do- godbah	.75

ŠPILMANECVE POVESTI.

2. zv.: Maron, kršanski deček iz Libanona	.25
3. zv.: Marijina otroka, povest iz kavkaških gor	.25
4. zv.: Praski Judek, povest, II. natis	.25
8. zv.: Taj indijsko povesti	.30
9. zv.: Kraljičin nečak. Zgodovins- ka povest iz Japonskega	.30
10. zv.: Zvesti sin, povest iz Vlade Akbarja Velikega	.25
11. zv.: Rodea in bela vrtnica, po- vest	.30
12. zv.: Korejska brata. Črtica iz misijonov v Koreji	.30
13. zv.: Boj in zmaga, povest iz Amana	.30
14. zv.: Prisega hurenškega gla- sarja, povest iz zgodovine ka- nadske	.30
15. zv.: Anželj sužnjev — Brazil- ska povest	.25
16. zv.: Zlatokopi, povest	.30
17. zv.: Prvi med Indijanci ali vojnja v Nikaraguo	.30
18. zv.: Pregarjanje indijskih mi- sijonarjev	.30
19. zv.: Mlada mornarja, povest	.30

SPISI ZA MLADINO.

Bob za mladi zob, pesmice	.30
Dedek je pravil, pravljice	.40

MOLITVENIKI.

Rajski glasovi: v usnje vezano	1.80
v kost vezano	1.70
Sveti ura: v platno vezano	1.00
v usnje vezano	2.00
v kost vezano	1.80

ZEMLEVIDI.

Združenih držav	.15
Kranjske dežele	.10
Zemljevid Evrope	.30
Velika stenska mapa	2.50
Zemljevidi: New York, Illinois, Co- lorado, Kansas, Montana, Minne- sota, Wyoming, West Virginia in Alasko — vsaki po	.25
Pennsylvania	.50

Slovenic Publishing Co.,

82 Cortlandt St.,
New York

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVljena
5. JULIJA 1908INKORPORIRANA
27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN FEEKE, 4450 Wash. St., Denver, Colo.
Podpredsednik: JOHN FAJIGA, Box 13, Leadville, Colo.
Glavni tajnik: FRANK SKRABEC, 4822 Wash. St., Denver, Colo.
Zapiskar: ROBERT ROBLECK, Sta. 6, Pueblo, Colo.
Glavni blagajnik: JOSEF VIDEČIČ, 4485, Logan St., Denver, Colo.
Kaznjak: FRANK KATZ, 514 W. Cestna St., Leadville, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: JOHN GERM, 817 East C. St.
MIHAEL KAPSCHE, 508 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.
GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

POSREDOVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON KOČEVAR, 1236 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
JOHN KOČMAN, 1263 Mahon Ave., Pueblo, Colo.
FRANK CANJAN, 800-501 — 45 Ave., Denver, Colo.

SLUŽBOVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK BOYTZ, RR. 2, Box 132, Pueblo, Colo.
FRANK MARTINJAK, Box 661, Johnston City, Ill.
PETER GESHELI, 446 W. Main St., Denver, Colo.

VSEBOVNI ZDRAVNIK:

Dr. R. S. BURKETT, 4487 Washington St., Denver, Colo.

GLAS NARODA, 22 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Vse domače nakladnice in vse uradne stvari se pošiljajo na gl. tajnika, pritožbe na predsednika gl. nadzornega odbora, prošnje in odgovori na mednarodna glavnega poročnega odbora.

Iz urada glavnega tajnika Z. S. Z.

DOHODKI ZA MESECE SEPTEMBER 1921.

Št.	Za smrtino	Rezerv. sklad	Bol. sklad	Stroški	Lev. assessment	Skupaj
1.	\$115.76		\$108.00	\$27.50	\$19.00	\$270.56
3.	\$147.34	\$1.00	\$154.95	\$42.25		\$345.74
4.	\$22.94		\$20.25	\$5.40		\$48.59
5.	\$134.15	\$1.00	\$124.50	\$32.75		\$292.41
6.	\$13.31		\$17.25	\$3.80		\$34.36
7.	\$79.69	\$1.00	\$73.25	\$18.85		\$172.79
8.	\$35.70		\$38.25	\$9.60		\$83.55
9.	\$53.23	\$2.00	\$59.30	\$12.80		\$127.33
10.	\$1.42		\$1.50	\$4.00	\$3.00	\$6.32
11.	\$27.21		\$31.50	\$7.40	\$55.50	\$121.61
12.	\$7.90		\$12.00	\$2.80	\$19.50	\$42.20
13.	\$16.41		\$18.00	\$4.60	\$11.50	\$50.51
14.	\$28.07		\$31.50	\$7.20		\$66.77
15.	\$6.91		\$6.75	\$1.80		\$15.46
16.	\$107.63		\$111.00	\$34.00		\$252.63
17.	\$19.89		\$21.00	\$5.60	\$42.00	\$88.49
19.	\$5.93		\$6.75	\$1.80		\$14.48
20.	\$18.25	\$1.00	\$10.25	\$5.65	\$39.00	\$64.15
21.	\$47.09	\$2.00	\$42.76	\$11.76	\$23.00	\$126.60
22.	\$34.60		\$24.00	\$6.20	\$7.50	\$72.30
23.	\$29.15		\$32.25	\$7.40		\$68.80
24.	\$9.83		\$7.60	\$2.40		\$19.83
25.	\$9.54		\$12.75	\$2.20	\$16.50	\$40.99
26.	\$16.93		\$21.75	\$19.49		\$58.17
						\$989.60
						\$8.00
						\$997.10
						\$273.25
						\$181.00
						\$2449.14
						Obresti Liberty Bondov \$170.00
						Skupaj... \$2219.14

IZDATKI ZA MESECE SEPTEMBER 1921.

Št.	Za smrtino	Za bol. podp.	Za oporavke	Za por. nagr.	Skupaj
1.	\$148.00				\$148.00
3.	\$60.00				\$60.00
5.	\$50.00				\$50.00
6.	\$32.00				\$32.00
7.	\$274.00	\$50.00	\$30.00		\$354.00
11.	\$30.00				\$30.00
13.	\$10.00				\$10.00
14.	\$12.00				\$12.00
16.	\$69.00				\$69.00
20.				\$10.00	\$10.00
21.				\$10.00	\$10.00
22.	\$20.00				\$20.00
					\$705.00
					\$50.00
					\$805.00
					United States Deposit, Surety Co. of Maryland
					\$27.50
					Tajniška plača za mesec september
					\$100.00
					Frank Tanko, za rent pisarne
					\$15.00
					"Glas Naroda" glasilo, za sedem mesecev
					\$210.00
					Fast and Echo, za popir in kuverte; skupaj
					\$21.50
					Skupaj dohodki za isti čas
					\$1,179.00
					\$2,619.14
					Preostanek za mesec september
					\$1,440.14
					Preostanek dne 31. avgusta 1921
					\$34,050.50
					Skupaj v blagajni gotovine in na bankah
					\$35,490.64

Premembe med društvi in Z. S. Z. za mesec september 1921.

Od dr. št. 1: Suspendirani: John Predovich, cert. 104; Marko Brozich, cert. (?); Ladislav Paiko, cert. 28.
Črtani: John Sajevec; John Kerin; Anna Kerrin; Matt Roguljeh; John Lah; Jakob Zugelj.
K dr. št. 3: Zopet sprejet: Siskar Joseph, cert. 1109.

Suspendirani: Frank Pečnik, cert. 2152.
Pristopila: Mary Zemljak, rojena 1899, cert. 2461, za \$1000 in \$1.00 bol. podpore.
K dr. št. 5: Pristopila: Frances Hren, rojena 1888 za \$1000 in \$1.00 bolniške podpore.
K dr. št. 7: Pristopila: Mary Sile, rojena 1894 za \$1000 in \$1.00 bol. podpore.
Črtane: Katy Tekave, cert. 318; Lilian Predovich, cert. 2106 in Mary Gregorich, cert. 2101.
K dr. št. 9: Pristopila: Frank Rozman, rojena 1905, za \$1000 in \$1.00 bol. podpore; Chrales Satterfield, roj. 1895, za \$1000 in \$1.00 bol. podpore.
Od dr. št. 12: Črtan: Frank Boksich, cert. 2118.
Od dr. 16: Suspendirani: Joe Buh, cert. 1126; Martin Slabodnik, cert. 1601.
K dr. št. 21: Pristopila: Nick Crnich, cert. 2466 za \$1000 in \$1.00 bol. podpore; Matt Crnich, rojen 1878, za \$1000 in \$1.00 bolniške podpore.
Črtan: Frank Korošec, cert. 2124.
Suspendirani: John Mohorčich, cert. 2200; Frank Martinjak, cert. 1452.
K dr. št. 23: Zopet sprejeti: Joseph Zlindra, cert. 1783 in Jacob Lužnar, cert. 2097.
Od dr. št. 24: Suspendirani: Joseph Fiar, cert. 2372.
Od dr. št. 24: Prestopil k dr. št. 16: Anton Ivanšek, cert. 2176.
Od dr. št. 26: Suspendirani: Vidrih Marko, cert. 2352.
Z bratskim pozdravom

Frank Škrabec, gl. tajnik.

Pošteni tat.

F. Lotojevski. — Za "Glas Naroda" prevel A. Š.

(Konec.)

— Že mogoče, Astafij Ivanovič. Jaz vstanem, prižgem luč ter se lotim dela. Predelaval sem ravno telovnik za nekega uradnika. Srce me je bolelo. Lažje bi mi bilo, če bi s hlačami v peči podkuril. Tudi Emeljan je čutil, kako se mi je srce v prsih stiskalo. Ako se komu nič drugega ne obeta, čuti to že vnaprej, kakor ptica neviht.

— Astafij Ivanovič, — pravi zopet Emeljanuška (in njegov glas se je tresel), — danes se je Ana Prohorčič oženil s kočijaževim vdovo; kočijaž, ki je nedavno umrl. — Kako sem ga pri tem pogledal! Prav divje sem ga pogledal. Emeljan je to dobro čutil. On vstane, gre k postelji ter prične po njej brskati. Jaz čakam — on išče in pri tem govori sam s sabo: — nikjer, nikjer, kje je neki ostala ta prokleta stvar! — Jaz čakam, kaj ima priti. Vidim, da se splazi Emeljanuška po vseh štirih pod posteljo. Tedaj se nisem mogel več vzdržati: — Emeljan Iljič, kaj se plazite pod posteljo? — ga vprašam. — Hočem pogledati, če niso hlače morda tu, Astafij Ivanovič. Morda so kje zložene. — Ampak kaj vendar počenjate, gospod! (Vsled jeze, ki je kuhala v meni, sem ga pričel titulirati z gospodom). — Kaj se imate toliko brigati za priprostega ubožnega človeka, kot sem jaz, gospod? Čemu drsite tu okrog po kolenih?

— Ah, Astafij Ivanovič, nič, ni jih. — Morda se pa vendar najdejo te hlače, če se dobro išče. — Hm, — pravim, — poslušaj Emeljan Iljič! — Kaj, Astafij Ivanovič? — Ali si mi jih morda končno celo ukradel, kakor navaden tat in lopov, v zahvalo za mojo gostoljubnost? Strašno me je razjaril, milostivi gospod, ko se je tako-le pred mano plazil po tleh. In tako kakor je bil, tako je ostal na tleh, na trebuhu. Dolgo je tako ležal, nato se je priplazil ven. Jaz vidim, da je blede kakor rjuha. Vstane, sede poleg mene na okno ter ostane tako deset minut. — Ne, Astafij Ivanovič, — pravi, — mahoma vstanem ter gre proti meni, kakor živ greh. — Ne, Astafij Ivanovič, jaz nisem vzel vaših hlač. In ostane tako, kaže si s kazalcem na prsi, njegov slabotni glas pa se tako trese, da se je mene samega polastila groza in da sem ostal kakor pribit na mestu ob oknu. — No, — pravim, — Emeljan Iljič, že mogoče, da sem vas brez vzroka sumil, — in hlače — naj ji vrag vzame; midva bova že brez njih izhajala! Saj imava roke, hvalabogov ter nama ne bo sile krasti. — Pa tudi drugim ne bova v nadlego, si bova že samo zaslužila svoj kruh!

Emelja stoji pred mano in me posluša; nato sede, in jaz sedem. Tako je sedel ves večer ter se ni premaknil; jaz sem šel že spat, Emelja sedi še vedno na istem mestu. Zjutraj vidim, da leži v svojo borno suknjico zavrt na golih tleh: v svoji ponižnosti se ni hotel vleči na posteljo. Milostivi gospod, od tistih dob ga nisem mogel več trpeti, ali bolj

rečno, prve dni sem ga naravnost zasvožil. Bilo mi je, kakor da me je okradel moj lastni sin. Emeljan pa je pil, milostivi gospod, štirinajst dni neprestano, pil kot blazen!

Zgodaj zjutraj je odhajal, pozno zvečer je prihajal domov, in tekom vseh štirinajstih dni nisem čul od njega niti besedice. Najbrž ga je pekla vest, ali pa je sam sebi hotel napraviti kaj zalega.

Toda nekega dne se je to končalo! Pogumno je bilo vse, in on je sel zopet na okno. Še sedaj se spominjam: sedel je tam tri dni, naenkrat pa vidim: on plaka.

On menda sam ni opazil, kako mu lijejo solze. — Kaj pa imaš, Emeljan? — ga vprašam.

On se zdrzne, se trese. Jaz sem namreč izza tistega due prčkral z njim spregovoril. — Nič, Astafij Ivanovič. — Bog s teboj, Emelja, nič si ne ženi k sreči!

Bilo mi ga je v resnici žal. — Oh, Astafij Ivanovič, — začeto. — Jaz si bom poiskal dela, Astafij Ivanovič. — Kakšnega dela, Emeljan Iljič?

— Kakršnegakoli. Morda najdem mesto kakor prej. Bil sem že pri Fedorju Ivanoviču, da ga prosim. — Astafij Ivanovič, ako dobi delo, vam povrnem vse in tudi hrano in stanovanje bom plačal.

— Že dobro, Emelja, že dobro. In če se je prav kaj zgodilo, kar bi se ne smelo, — kar je je! Naj vse skup vrag vzame! Midva bova prijatelja, kakor sva bila prej. — Ne, Astafij Ivanovič, morda si mislite o meni, da. — Jaz nisem vzel vaših hlač. — No, le pusti to, Emeljanuška. — Ne, ne, jaz izprevidim, da ne morem več ostati pri vas. — Oprostite, Astafij Ivanovič.

— Xdo pa ti želi zlo, Emeljan Iljič! Ali te kro podi morda iz hiše? — Ne, ampak ne spodobi se več zame, da bi še nadalje stanoval pri vas, Astafij Ivanovič. — Zato rajši grem!

Jaz ga gledam, on res vstane in obleče svojo suknjico. — Ampak kam pa, Emeljan Iljič? Pridi k pameti: kaj delaš, kam hočeš? — Zbogom, Astafij Ivanovič — (in spet zaplaka); — rajši grem iz kraja krivice, Astafij Ivanovič. Tudi vi niste več taki, kakršni ste bili prej. — Kako to? Ti si kot nespameten otrok, Emeljan Iljič! — Ne, Astafij Ivanovič! Kadar greste sedaj iz hiše, zaklenete kovčeg, jaz to vidim in jokam. — Pustite me raje, Astafij Ivanovič in ne očitajte mi zlega, kar sem vam ga učinil za časa najinega skupnega bivanja.

Kaj boste rekli, gospod? Odšel je. En dan čakam in si mislim: zvečer pride — nič! Naslednjega dne, tretjega dne — nič. Mene se je lotil strah, nisem pil, ne jedel, ne spal.

Četrtega dne se odpravi miter prejšnjem vse beznice. — Emeljanuška nikjer. — Ako ni končno položil kam svojo nezumno glavo sem si mislil, — morda je poginil pijan za kakim plotom, kjer sedaj leži kot gnila mrha? — Komaj živ sem do

spel domov. Namega sebe sem pričel preklinjati, da sem pustil tega neumneža od sebe. Toda glej: Petega dne navsezgodaj (bil je ravno praznik), zaskrpljejo vrata. Emeljan vstopi! V obraz ves višnjeve, z nepočeni nima, umazanimi lasmi, kakor da je spal na ulici, in mršav in medel kot trska. Odloži suknjico in culico, sede k meni na kavčec in me gleda.

— No, — pravim, — Emeljanuška, veseli me, da si zopet tu. Če bi bil prišel nekoliko pozneje, ne bi me bil dobil doma, ker sem se ravnal, iskati te po beznicah in zganjarnah. Ali si kaj jedel?

— Da, Astafij Ivanovič. — Ali je pa tudi res? Tu, brat, je še nekoliko zeljne juhe od večera, kuhana je z mesom, tu imaš pa čebulo in kruh.

Dal sem mu juho in kruh. No, videl sem takoj, da ni morda že tri dni ničesar užil, s takim tekom je jedel. Torej glad ga je prignel k meni. Zelo sem bil ganjen, ko sem takole gledal ubožca. Skočil sem v krčmo, da mu prinesem kaj, kar mu bo razveselilo srce, a potem pa naj bo konec tega! Nobene jeze ne občutim več do tebe, Emeljanuška! Prinesel sem žganje. — Tukaj — pravim, — Emeljanuška, pij! Ali ne boš pil? Le pij, je dobro za zdravje!

Plastno je stegnil roko po kozarec, imel ga je že skoraj v rokah mahoma pa je z roko obstal, jo zopet stegnil ter prijel za kozarec. Dvigne ga k ustom, žganje se mu zliža za rokav, nato pa postavi čisto zopet na mizo, ne da bi se doteknil pijače.

— Kaj pa je, Emeljanuška, kaj imaš? — Nič, jaz. — Astafij Ivanovič. — Ali nočeš nekoliko pit?

— Astafij Ivanovič, ne bom, rajši. — nič več pil. — Kaj si se popolnoma odpovedal pijači, Emeljanuška, ali samo danes?

On molči ter nasloni glavo na roko. — Ti si navsezgodaj bolan, Emelja?

— Da, tako. — nič mi ni dobro. Astafij Ivanovič! Spravil sem ga v postelji. Opazil sem takoj, da je v resnici slab. Glava mu je gorela, stresala ga je mrzlica. Ves dan sem sedel pri njem, ponudil je postal še slabši. Zmesal sem kvas (ruska pijača) s surovim maslom in čebulo ter nadrobil kruha vanj. — Na, — pravim, — jej nekoliko vročne juhe, morda ti bo odleglo.

On je zmaljal z glavo: — Ne, — pravi, — Astafij Ivanovič, danes ne bom jedel. Skuhal sem mu čaj. Nič ni boljega kot to.

— Slabo je, — sem si mislil. — Tretjega dne grem k zdravniku. Poznal sem medicina, Kostopravova, ki je stanoval v bližini. Seznanil sem se z njim že prej, ko sem služil pri gospodi. On me je svojčas izlečil. Zdravnik je prišel in ga pogledal. — Da, — pravi, — zelo slabo je! Ni me bilo niti potreba klicati. — Sicer mu pa prašek vseno lahko zapišem.

No, praška mu nisem dal, ker sem si mislil, da ga je zdravnik zapisal kar tako. Medtem je napočil peti dan.

Ležal je pred mano, gospod, in umiral. Jaz sem sedel ob oknu, v roki sem imel svoje dele. Starka je kurila v peči. Vsi smo molčali. Meni se je srce trgalo, in to samo vsled njega, vsled tega lumpa; kakor bi bil moj lastni sin. Čutil sem, da me Emelja gleda, da bi mi rad nekaj povedal, a si ne upa. Končno ga pogledam. V očeh tega ubožca vidim neizmerno bol; svojih oči ne obrne od mene, čim pa opazi, da ga gledam, pobesi takoj svoj pogled.

— Astafij Ivanovič. — Kaj, Emeljanuška? — Če bi naprimer prodali mojo suknjo starijariju, ali bi dobili mnogo zanj, Astafij Ivanovič?

— No, — pravim, — to se ne ve, koliko. Morda tri rublje, morda tudi več.

V resnici pa ne bi dal nič zanj niti kopejke, in kadar bi jo prodal, bi se samo osmešil. Rekel se mu le kar tako, ker sem poznal njegov značaj.

— Jaz mislim, Astafij Ivanovič, da bi se tri rublje dobilo zanj. Saj je vendar suknjo, Astafij Ivanovič; kako torej manj kakor tri rublje, če je suknjo?

— Jaz ne vem, Emeljan Iljič, — pravim, — če jo hočeš že prodati, mislim, da bi se tri rublje lahko zahtevalo zanj.

On je molčal nekaj časa, nato pa me zopet poklical: — Astafij Ivanovič! — Kaj, Emeljanuška?

— Prodamte suknjo, ko bom mrtev, me ne pokopljite v nji. Jaz lahko tudi tako ležim; stvar je predragocna, vam pa bo prav prišlo.

Tedaj se mi je stisnilo srce v prsih, da vam ne morem niti povedati. Vidim smrt, ki prihaja k njemu. — Zopet sva umolknila. Tako je pretekla ura. Spet ga pogledam: on me gleda, komaj pa se srečata najina pogleda, povsesi oči.

— Ali želite morda vode, Emeljan Iljič? — Da, Bog vam povrni, Astafij Ivanovič. Dal sem mu vode. On je pil. — Hvala, Astafij Ivanovič. — Ali želite še kaj, Emeljanuška?

— Ne, Astafij Ivanovič, jaz ne potrebujem ničesar, samo. — Kaj, Emeljanuška? — One. — Kaj pa, Emeljanuška? — One hlače. — veste. — sem jaz takrat vzel. — Astafij Ivanovič.

— Bog ti bo odpustil, Emeljanuška, ti moj ubožček! — pravim. — Leži se v miru! — Solze se mi vlijejo iz oči in nobnem se vstran. — Astafij Ivanovič! — Obrnem se in vidim: Emelja mi hoče še nekaj povedati, vzravna se, prizadeva si obsedeti pokoncu, premika ustne. — naenkrat mu postane obraz rdeč, svoje oko upre vame. — postane blede, mrvaško blede, omahne na blazino, vrže glavo nazaj, še enkrat zasopet, in s svojim ledenim dihom dahne vanj smrt.

— Prodamte suknjo, ko bom mrtev, me ne pokopljite v nji. Jaz lahko tudi tako ležim; stvar je predragocna, vam pa bo prav prišlo.

Tedaj se mi je stisnilo srce v prsih, da vam ne morem niti povedati. Vidim smrt, ki prihaja k njemu. — Zopet sva umolknila. Tako je pretekla ura. Spet ga pogledam: on me gleda, komaj pa se srečata najina pogleda, povsesi oči.

— Ali želite morda vode, Emeljan Iljič? — Da, Bog vam povrni, Astafij Ivanovič. Dal sem mu vode. On je pil. — Hvala, Astafij Ivanovič. — Ali želite še kaj, Emeljanuška?

— Ne, Astafij Ivanovič, jaz ne potrebujem ničesar, samo. — Kaj, Emeljanuška? — One. — Kaj pa, Emeljanuška? — One hlače. — veste. — sem jaz takrat vzel. — Astafij Ivanovič.

— Bog ti bo odpustil, Emeljanuška, ti moj ubožček! — pravim. — Leži se v miru! — Solze se mi vlijejo iz oči in nobnem se vstran. — Astafij Ivanovič! — Obrnem se in vidim: Emelja mi hoče še nekaj povedati, vzravna se, prizadeva si obsedeti pokoncu, premika ustne. — naenkrat mu postane obraz rdeč, svoje oko upre vame. — postane blede, mrvaško blede, omahne na blazino, vrže glavo nazaj, še enkrat zasopet, in s svojim ledenim dihom dahne vanj smrt.

— Prodamte suknjo, ko bom mrtev, me ne pokopljite v nji. Jaz lahko tudi tako ležim; stvar je predragocna, vam pa bo prav prišlo.

Vdova Leruž. Spisal E. Gaboriat.

Prevedel za "Glas Naroda" G. P.

Francoski detektivski roman.

47

(Nadaljevanje.)

Ne da bi dal Daburonu časa za odgovor, mu je predložil dejstva, katera je dvajset ur prej pripovedoval očetu Tabaret.

Bila je ista povest, polna prepričevalnih podrobnosti. Ton pa je bil povsem drugačen. Pred starim detektivom je bil mladi odvetnik bučen in strasten. Selaj v uradu preiskovalnega sodnika, pa se je zadrževal.

Človek bi skoro domneval, da je prilagodil svoje obnašanje značaju svojega poslušaleca, da je želel proizvesti isti učinek na oba in da se je poslužil one metode, s pomočjo katere je npr. doseči največji učinek.

Na pram očetu Tabaret, človeku navadnega duha, se je posluževal pretiranih jeze. Napram Daburonu, možu višje inteligence, pa se je poslužil pretiravanja v zadrževanju svojih čustev.

Čeprav se je njegov oči upiral krivični urodi, je vendar izgledalo kot da se klanja slepi usodi, oborožen z resignacijo.

S pristno zgovornostjo in izbranimi izrazi je naslikal svoj položaj na dan, ki je sledil razkritju, — svojo žalost, svoje zadrege in svoje dvome.

Da podpre svoje moralno gotovost, je potreboval pozitivnih pričevanj. Aui je mogel upati, da bo dobil kaj takega od grofa ali madame Gerdy, ki sta imela oba interes na tem, da prikrita resnica ne. Zanašal pa se je na svojo pestunjo, — eno ubogo žensko, ki ga je ljubila in ki bo koncem svojega življenja radi volje olajšala svojo vest ter se iznečila težkega bremena, ki ga je nosila. Sedaj pa je mrtva in pisma v njegovih rokah so postala brez vrednosti.

Nato pa je pojasnil svoj pogovor z madamo Gerdy. Sodniku je navedel še več posameznosti kot pa svojemu staremu prijatelju.

Rekel je, da je izprva popolnoma zanikala zameno otrok. Ker pa ji je predložil dokaze, je v trenutku obupa priznala vse, a izjavila ob istem času, da bo vse zanikala, ker hoče na vsak način ohraniti svojemu sinu stališče, katero je zavzemal.

Po mnenju odvetnika so bili posledica tega nastopa prvi napadi bolezn, koje plen je končno postala.

Noel je nato opisal svoj pogovor z mladim grofom Commarin.

V njegovo povest je zleto par majhnih nedoslednosti, a tako majhnih, da bi bilo težko izvajati iz njih kake posebne zaključke.

Razvnetega pa ni bilo ničesar, kar bi bilo neugodno za Alberta.

Odvetnik je več kot enkrat povdarjal izvrstni utis, katerega je napravil nanj ta mladi mož.

Albert je sprejel razkritje z gotovim izzivanjem, to je res, a ob istem času s plemenito trdnostjo in kot pravi junak, je bil pripravljen ukloniti se uveljavljeni pravici.

Da, Noel je naslikal skoro olepšano sliko svojega tekmea, katerega ni posvarila prosperiteta, ki ga je zapustil brez sovražnega pogleda in ki je bil koncem konca vendar njegov brat.

Daburon je poslušal Noela z veliko pozornostjo in nobena beseda, nobena kretnja ni razodevala njegovih čustev. Ko je Noel končal, je rekel sodnik:

— Kako, gospod, ste mi mogli reči, da ni bil po vašem mnenju liko interesiran pri smrti vdove Leruž?

Odvetnik ni ničesar odgovoril.

— Meni se zdi, da je postala vsled te smrti pozicija mladega grofa Commarin naravnost nezavzetna. Madama Gerdy je blazna. Stari grof bo vse začel. Vaša pisma ne dokazujejo ničesar. Očividno je, da je ta mladi najverjetneje koristi za tega mladega moža in da je bil izvršen ob prav posebnem ugodnem trenutku.

— O gospod, — je vzkliznil Noel ter protestiral z vso energijo. — Ta insinuuacija je strašna.

Sodnik je natančno opazoval lice odvetnika. Ali je govoril odkritosrečno ali pa je le igral velikodušno ulogo? Ali se je moglo v resnici zgoditi, da ni nikdar ničesar sumil v tem oziru? Noel pa se ni niti zganil pod tem pogledom, temveč skoro neposredno nadaljeval:

— Kakšen vzrok bi mogel imeti Albert, da se trese, da se boji za svojo pozicijo? Izgovoril nisem niti ene besedice pretnje, niti indirektno ne. Nisem prišel k njemu razgrajajoč, kot oropan človek, ki zahteva, da se mu na mestu vrne vse, kar mu je bilo odvzeto. Predložil sem mu enostavno dejstva ter rekel: — Tukaj, kaj mislite, da naj storiva? Podite sodnik.

— In on vas je prosil za odlog?

— Da. Ravno sem mu predlagal, naj me spremlja k vdovi Leruž, koje pričevanje bo razpršila vsa dvome. Ni gledalo kot da me razume dobro pa jo je poznal, kajti pogosto jo je obiskal s starim grofom, ki jo je radodarno zakladal z denarjem, kot sem pozneje izvedel.

— Ali se vam ne zdi ta velikeodušnost čudna?

— Ne.

— Ali mi morete pojasniti, zakaj ni bil mladi grof pripravljen spremljati vas?

— Gotovo. Rekel je, da hoče predvsem zahtevati pojasnila od svojega očeta, ki je bil odsoten, ki pa se je moral vrniti v teku par dni.

Resnica, kot je dobro znano celemu svetu, ima naglas, katerega ne more nikdo napačno razumeti. Doburon ni imel niti najmanjšega dvoma o dobri veri priče. Noel je nadaljeval s pristno odkritosrečnostjo, kot pošteno sree.

Ideja, da govorim takoj s svojim očetom, mi je izvrstno ugajala. Mislim, da je veliko boljše, če se pere vse umazano perilo doma in nikdar si nisem želel drugega kot prijateljsko uravnava. Čeprav bi imel obe roki polni dokazov, bi se vendar ne spustil v javen proces.

Torej bi ne uveljavi sodniškega postopanja?

— Nikdar, gospod, za nobeno ceno. Ali bi mogel, — je nadaljeval ponosno, — oblatiti svoje grobo ime v trenutku, ko bi ga prevzel?

Daburon ni mogel prikriti svojega odkritega občudovanja.

— Zelo hvalevredno čustvo, gospod, — je rekel.

— Jaz mislim, — je odvrnil Noel, — da je le naravno čustvo. Če bi prišlo do najhujšega, sem sklenil pustiti svoj naslov Albertu. Ime Commarinov je gotovo ugledno in slavno, vendar pa upam, da bo v desetih letih tudi moje ime ugledno in slavno. Jaz bi enostavno zahteval veliko denarno odškodnino. Jaz nimam ničesar in pogosto sem bil oviran v svoji karijeri od tega nesrečnega denarnega vprašanja. To, kar je imela madama Gerdy vsled velikodušnosti mojega očeta, je večinoma že porabljeno. Moja vzgoja je zahtevala velik del tega denarja zase. Trgaljo pa je precej časa, predno je moja praksa krila moje stroške. Madama Gerdy in jaz sva živela zelo mirno in skromno. Čeprav je bila priprostejša okusa, pa ji je vendar manjkalo sistema in smisla za varčevanje. Nikdo si ne more misliti, kako veliki so bili vsled tega naši stroški. Kljub temu pa ne morem jaz prav ničesar očitati samemu sebi in naj pride kar hoče.

Prav od pričetka sem znal dobro zadrževati svoj jezo. Ko pa sem izvedel za smrt svoje pestunje, sem vrgel vsa svoja upanja v morje.

— Vi nimate prav, gospod, — je rekel sodnik. — Svetujem vam, da še vedno upate. Mogoče boste še vedno prišli v posest svojih pravic. Nočem vam prikriti dejstva, da je pravica prepričana, da je našla morilec vdova Leruž. V tem trenutku je grof Albert brez dvoma že aretiran.

— Kaj? — je vzkliznil Noel z velikim presenečenjem. — Ali more biti to res? Potem se nisem motil, gospod, glede pomena vaših besed. Bilo me je strah razumeti jih.

— Vi me niste napačno razumeli, gospod, — je rekel Daburon. — Hvala vam za vaše odkritosrečno in obsežno pojasnilo. To pojasnilo je zelo olajšalo moje nalogo. Jutri, — kajti danes nimam časa, — hočeva vzeti protokol glede vaših izjav, ob isti uri kot danes, če vam je ugodno. Ničesar drugega ni sedaj kot da vas prosim za pisma, ki se nahajajo v vaših rokah in ki so neobhodno potrebna.

— Imeli jih boste v eni uri, gospod, — je odvrnil Noel.

Noel se je umaknil, potem ko se je iskreno zahvalil preiskovalnemu sodniku.

(Dalje prihodnjic.)

Par besed o Albancih.

V času, ko je albansko vprašanje na dnevnem redu ženevske konference Zveze narodov, je albanska tiranska vlada organizirala nov napad na jugoslovansko ozemlje. Namen teh vpadov je popolnoma prozoren, kdor je zasledoval dogodke zadnjih dni v Albaniji, ve, da stoji tiranska vlada pod vplivom Italije, ki si hoče ustvariti v Italiji operacijsko bazo proti jugoslovanski državi.

Na londonski mirovni konferenci leta 1913. je dosegla v albanskem vprašanju takratna trozveza (Avstrija - Nemčija - Italija) svoj uspeh v tem, da se je morala srbska vojska ki je v zmagonosnem pohodu v novembru leta 1912 prešla preko Albanije in dospela na Jadransko morje umakniti, mirovna konferenca je proglasila neodvisnost in samostojnost Albanije. Določila je meje med Srbijo in Albanijo, ki so bile take negotove in nenaravne, da so Albanci že v jeseni leta 1913. obnovili svoje napade, ki jih je morala srbska vojska zatreti s krvjo in ognjem. Na ponovni protest protektorjev Albanije se je morala srbska vojska zopet umakniti na meje, določene po londonski konferenci.

Vsled težkih izkušenj, ki so jih doživeli Albanci povodom svojega vpada, so morali do pomladi leta 1915. ko so nahajali na italijanskih in avstrijskih emisarijih poskusili nov vpad na desno obal Črnega Drima. Računali so, da je srbska vojska preveč aganzirana na avstrijski fronti, da bi se mogla uspešno braniti. Zračunali so se. V enem tednu je srbska vojska prešla Črni Drim, zasedla položaje nad cesto Drač - Tirana - Elbasan in postala gospodar vzhodne Albanije. V istem času se je pridružila antanti Italiji. Takoj je zahtevala, da se zaustavi prodiranje srbske vojske, ki bi lahko dospela v nekaj dneh do obali Jadrana.

Po končani svetovni vojni je zavezniška vrhovna komanda določila demarkacijsko črto med Albanijo in Jugoslavijo, ki poteka po pozicijah, katere je zasedla leta 1915. srbska vojska. To demarkacijo črto je priznal v januarju leta 1920 tudi pariški vrhovni svet.

Sedanji vpadi alban. plemen, ki jih poskuša tiranska vlada na jugoslov. ozemlje, so samo nadaljevanje dolgotrajne borbe med obmejnimi življenji, značilno je, da se ti napači ponavljajo in vzpirjajo do naslednje jeseni, ko je naše prebivalstvo pobralo vsi poljske prideleke. Arnavt prihaja kot v nekdanjih turških časih, da pobere za zimo ves trud ljudi, ki so delali.

Arnavti ni do lastne države, do urejenih razmer, on se ne bori za meje svoje države, po celoletnem lenarenju in hoče za zimo nabaviti hrano, kot je to delati v Turčiji. Zato ni težko albanski vladi, da organizira pod jesen albanske vpade, kot se je to zgodilo te dni. Ti albanski napadi so v bistvu samo pohodi roparskih telp, ki prihajajo na naše ozemlje, a iz teh roparskih pohodov hoče kovati tiranska vlada odnosno Rim svoj kapital, češ, albanska obmejna plemena se bore za neodvisnost in nedeljeno Albanijo.

Vlogo, ki jo je igrala na londonski konferenci trozveza, nadaljuje danes Italija. Italijanski časopisje, ki se zavzema za meje Italije iz leta 1913., v isti sapi zahtuje, da je življenjskega pomena, da ostane čisto albanski otok Saseno na vodu valonskega zaliva v italijanskih rokah, ker tvori bazo za "varstvo Jadranskega merja". Ta ista italijanska vlada je na poskusila vse, da prepriča zavezničke, kako nepravilna je današnja demarkacijska črta.

Albanski vpadi, ki so se izvršili te dni na jugoslovansko ozemlje in to ravno v onih krajih pri Prizrenu in Ljumbuli, ki so najprikladnejša točka za albanske ekspedicije, je dokaz, da je skrajno upravičena zahteva naše vlade, da mora tvoriti mejo med Jugoslavijo in Albanijo sedanje demarkacijska črta izboljšana in popravljena v kolenu Drima pri Prizrenu. Ta meja je edino mogoča strateška meja. Ako pade ta granica in se prenese na desno obalo Drima tedaj je jugoslovansko obmejno prebivalstvo v vedni nevarnosti, da ga vsako jesen albanski Kočaki zmasakrirajo in mu odnese ves plod celoletnega dela.

Ako hoče Zveza narodov mir na Balkanu, tedaj je njena sveta dolžnost, da zagotovi jugoslovanskemu obmejnemu prebivalstvu možnost mirnega dela, ako pa ne stori tega in upošteva intrigantske nasvete iz Rima, miru na meji ne bo. Naša država bo vsekakor znala braniti svoje državljan in si bo milom ali silom morala pridobiti avtoriteto med Albanci! Jugoslavija ne želi gospodstva nad drugimi narodi, zahteva pa zase mir in varnost. Nevzdržno je sedanje stanje ob albanski meji. Naš narod je ogrožen, da morajo neprestano trpeti njegovi sinovi od privilegiranih evropskih banditov.

Apelirajmo na Zvezo narodov, v borbi za sigurnost naše države pa ta apel ne more biti najvišji. Zveza narodov naj se odloči, ali hoče ščititi roparje ali pa mirno ljudstvo, ki v potu svojega obraza dela in obnavlja, kar je vojna porušila.

ADVERTISEMENT

ZASTAVE

VICTOR NAVINSEK, 331 Grove St., CONEMAUGH, PA.

V odgovor.

Ponovno naslanjamo vsem rojakom in rojakinjam, da prave Elgin garantirane moške in ženske ure čisto zlato prstane, verigice, privetke in vse drugo slatino ter demante; dalje prave glame svetovne COLUMBIA GRAMOPHONE in SLOVENSKE PLOŠČE prodaja in razpolaga po celi Ameriki znanj Vaš slovenski vselstni trgovec z slatinjo

IVAN PAJE, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

Pišite mu po cenik, pošlje ga vam brezplačno.

Iz Koroške.

Kako šikanira koroška vlada naše ljudi?

"Slovenski Narod" je prejel tole pismo: Rojen in pristojen sem v Nemško Avstrijo, kjer imam še 63 let staro mater, 93 let pa staro staromater. Prva gospodari na posestvu mlajšega brata. Posestvo je v jeseni do tal pogorelo in se zdaj vnovič zida. Razen tega leži ena sestra že več tednov bona v postelji. Vse to je policiji deželne vlade v Celovcu znano. Že 5. julija letos sem zaprosil za dovoljenje, da smem od 20. julija do 20. avgusta t. l. preživeti dopust doma, a še do danes nimam rešitve. Na ponovno priglasenje se mi je zadrževalo, da mi pošljejo vsak čas dovoljenje. Obrnil sem se nato na nemško-avstrijskega zastopnika v Ljubljani za vizum ter dobil odgovor, da moram predložiti primorjenjence iz Celovca, medtem so drugi dobili brez vsega vizum in so potovali na Koroško. Policijski urad v Celovcu je neki stranki na tozadevno prošnjo odgovoril, da je potovanje na Koroško od 23. julija 1921 prosto in se rabi samo vizum pristojnega zastopstva. Dotična stranka je nato dobila tudi brez vsega dovoljenje, čeravno je zastopnik par dni poprej zahteval dovoljenje iz Celovca. Naše oblasti naj pri različnih pogajanjih skrbijo za to, da ne bodo koroške oblasti in avstrijski zastopnik v Ljubljani nagajali in norčevali se iz naših državljanov. Če se pogleda po naših nemških tatarskih krajih in trgih, se vidi vse polno naših najbolj zagriženih sovražnikov, ki so se prišli čez potleje mastit in agitirati semkaj. Letajo še celo narodno kompromitirani politični uradniki iz Avstrije okrog. Z našimi ljudmi se pa dela, kar se zljubi zadržnemu nemškemu uradniku. Treba in skrajni čas je že, da se v tem oziru kaj ukrene. — Dr. R.

Vojaki so zastavkali.

Iz Celovca se poroča: Ko bi morala iti v ponedeljek 19. sept. ena stotinja (Marchkompagnie) iz Celovca na madžarsko mejo, so začeli vojaki stavkati. Pometali so vse orožje stran in začeli pretepavati častnike, ki so jih silili k odhodu. Isto se je zgodilo tudi v Ljubnu (Leoben) na Zgornjem Štajerskem. Moštvo polka štev. 1 bi moralo oditi na madžarsko mejo, pa je začelo s stavko.

"Jugoslovansko rovarjenje na Koroškem"

Je naslov poročila v 206. številki Klagensfurter Zeitung, v katerem poroča o neki organizaciji koroških Slovencev v kraljevini SHS, ki naj se peča poglavitno z irredento. Pravi, da se podpira ta organizacija iz vladnih sredstev. Dalje stoji v tem poročilu, da se pripravljajo vse slovenski narod na spomin obletnice 10. oktobra radi zgubljenega Koroške. Pomenljiv je v tem sestavku tale stavek: Koroška slovenska stranka, ki je poslala dva poslance v koroški deželni zbor, je poskusila sicer silne napore, da bi okrepila svojo mlado organizacijo. Prihodnje volitve pa bodo podale dokaz o njenem počasnem, a neprestanem razpadanju. Končno pa pravi dopisnik, da se je v novejšem času zopet pričelo s prirejanjem iger in večernih zabav, ki jih okrajnaglavarstva redno dovoljujejo, a na teh prireditvah se ne ščuje proti avstrijski državi. — Kakor se vidi, se Slovenci vendarle še gibljejo. Vse ostalo je pa seveda laž, kajti, kdo bo verjel bajko o ščuvanju proti Avstriji, in da bi to trpela koroška oblastva, ne glede na to, da skrbi že Heimatsdienst sam, da se v vsakem, ki le zine, zamaše vesti. Očividni nameteh lansiranih ovesti je le, prikriti pomemnevalno delovanje koroških Nemcev in lastne priprave za proslavo 10. oktobra. Za ta dan so že pričeli groziti Slovence.

ADVERTISEMENT

Kje je MATIJA KOVAČIČ? Doma je iz Mle Škrjancev, Novo mesto, Dolenjsko. Pred tremi je bival v Clevelandu, Ohio, sedaj pa ne vem, kje se nahaja. Ako kdo izmed rojakov ve za njega, prosim, naj mi naznani njegov naslov, ali naj se pa sam javi. — Lucija Kovačič, 414 — 10th St., Waukegan, Ill. (25-26-10)

ADVERTISEMENTS.

KRETANJE PARNIKOV

Kedaj približno odplujejo iz New Yorka.

ARABIC	28 okt.	Genoa	ARGENTINA	26 nov.	Trst
LAPLAND	29 okt.	Cherbourg	KROONLAND	26 nov.	Havre
LA LORRAINE	29 okt.	Havre	ORPESA	26 nov.	Hamburg
NOORDAM	29 okt.	Boulogne	N. AMSTERDAM	26 nov.	Boulogne
SAXONIA	29 okt.	Hamburg	AMERICA	29 nov.	Bremen
ITALIA	29 okt.	Trst	ADRIATIC	30 nov.	Cherbourg
AMERICA	1 nov.	Cherbourg	MONGOLIA	1 dec.	Hamburg
ADRIATIC	2 nov.	Cherbourg	LAPLAND	3 dec.	Cherbourg
PARIS	2 nov.	Havre	CARMANIA	3 dec.	Cherbourg
CARMANIA	5 nov.	Cherbourg	PRES. WILSON	3 dec.	Bremen
FINLAND	5 nov.	Cherbourg	NOORDAM	3 dec.	Boulogne
OLYMPIC	5 nov.	Cherbourg	ARABIC	6 dec.	Genoa
MINNEKAHDA	5 nov.	Hamburg	G. WASH TON	6 dec.	Bremen
WASHINGTON	8 nov.	Cherbourg	SAXONIA	8 dec.	Hamburg
ROCHAMBEAU	9 nov.	Havre	FINLAND	10 dec.	Cherbourg
SELVEDERE	9 nov.	Trst	PR. MATOIKO	10 dec.	Bremen
ORBITA	12 nov.	Hamburg	OLYMPIC	10 dec.	Cherbourg
POTOMAC	12 nov.	Bremen	ROTTERDAM	10 dec.	Boulogne
REGINA	12 nov.	Genoa	ORDUNA	13 dec.	Hamburg
ROTTERDAM	12 nov.	Boulogne	ADRIATIC	13 dec.	Cherbourg
LA FAYETTE	12 nov.	Havre	AQUITANIA	13 dec.	Cherbourg
AQUITANIA	16 nov.	Cherbourg	MINNEKAHDA	15 dec.	Hamburg
GOTLAND	17 nov.	Genoa	ZEELAND	24 dec.	Cherbourg
LA TOURAINE	19 nov.	Havre	RYNDAM	24 dec.	Boulogne
ZEELAND	19 nov.	Cherbourg	ORBITA	24 dec.	Hamburg
MANCHURIA	19 nov.	Boulogne	N. AMSTERDAM	31 dec.	Boulogne
MANCHURIA	23 nov.	Hamburg	POTOMAC	31 dec.	Bremen
PARIS	25 nov.	Cherbourg	ARGENTINA	12 jan.	Trst

Glede cen za vozne listke in vse drugo pojasnila, obrnite se na trdnico: FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

Naznani!

Jugoslovanski generalni konzulat v New Yorku obvešča vse prizadete, da je postava o takslah z dne 27. junija tega leta stopila v veljavo 1. tega meseca.

Izra prvega oktobra so take oziroma pristojbine sledeče: za prošnje 40 centov; za priloge, tikažje se prčenj, vsaka 10 centov; za izdajanje, podaljšanje ali obnovitve potnega lista: za šest mesecev 2 dolarja; za eno leto 4 dolarje; za potno knjižico 1 dolar.

O P O M B A.

Pri izdajanju ali obnavljanju potnih listov je treba plačati pristojbino tudi za čas, ko ni bil potni list obnovljen ali ker ni bil pravočasno vzet.

Vsled tega morajo državljani prejšnje kraljevine Srbije plačati za vsakih šest mesecev izra prihoda v Ameriko do danes po dva dolarja in dva dolarja za bodočih šest mesecev. Državljanji Južne Srbije plačajo takso kot Srbi, toda ta taksa se jim račun: od 1. januarja 1913. Osebe iz vseh drugih pokrajev, katere danes tvorijo sestavni del kraljevine Slovencev, Srbov in Hrvatov imajo plačati od 1. januarja 1919 pa do danes za vsakih šest mesecev po dva dolarja in dva dolarja za prihodnjih šest mesecev. One osebe ki imajo potne liste prejšnje kraljevine Srbije ali kraljevine Slovencev, Srbov in Hrvatov, pa jim je rok potekel, morajo plačati ob priliki obnovitve ali predložitve potnih listov, od dneva, ko je potni list izgubil veljavo, pa do danes, za vsakih šest mesecev po dva dolarja in dva dolarja za prihodnjih šest mesecev. Prosto voljem se taksa računa od dneva vrnitve v Ameriko.

Pri iskanju potnega lista mora vsak plačati razen takse za izdajanje ali obnavljanje še takso za prošnjo, vizum in knjižico. Vsi oni državljani današnje kraljevine, ki niso bili podaniki prejšnje kraljevine Srbije, morajo plačati za potni list: takso za potni list 12 dolarjev, takso za prošnjo 40 centov, takso za vizum 60 centov in takso za knjižico en dolar. Vsega skupaj torej štirinajst dolarjev. Tak potni list bi bil v veljavi do konca tega leta. Če kdo želi imeti potni list ter ne misli takoj odpotovati, mu ni potreba pošiljati za vizum 60 centov.

COSULICH ČRTA

Direktno potovanje v Dubrovnik (Cravza) in Trst.

BELVEDERE 9. nov.

ARGENTINA 26. nov.

PRES. WILSON 3. dec.

Cene za Trst in Reko se: Pres. Wilson \$115 in \$5 danka.

Argentina in Belvedere \$103 in \$5 danka.

Potom listov izdanih za vsa kraja v Jugoslaviji in Srbiji.

Razkožne ugodnosti prvega razreda in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & Co.

Passenger Department

2 West Street New York

CUNARD-ANCHOR

Največji, najhitrejši parniki na svetu, izborna postrežba s tiskom. V vsem mestu ali bližini le lokalni agent.

V Jugoslavijo, Bolgarsko, Rumunsko in Madžarsko.

Dubrovnik, Trst in Reko.

ITALIA - - 29. okt.

Šifkarte \$103. — Danka \$5.

Preko Cherbourg in Southampton: CARMANIA 5. nov.

AQUITANIA 15. nov.

CARMANIA 3. dec.

HOLLAND-AMERICA LINE

Potovanje v Jugoslavijo preko Boulogne, Sur-Mer in Rotterdam. Val parniki, ki odplujejo iz New Yorka so na dva viljaka.

NOORDAM 29. okt.

ROTTERDAM 12. nov.

RYNDAM 19. nov.

NEW AMSTERDAM 26. nov.

Val parniki imajo za tretji razred sobe za 2, 4 in 6 oseb.

Cena za 3 razred iz New Yorka do Ljubljane \$100, do Zagreba \$101 ter \$5 vojnega danka.

Se pojasnila in cene vprašajte pri: HOLLAND-AMERICA LINE

21-24 State Street New York

JUGOSLAVIJA

Zimska zbiranja sedaj v veljavi.

Hitre zveze z vsemi točkami v Jugoslaviji. Dobra in zadostna hrana. Zaprti prostori. Velik prostor na krovu. Vse ugodnosti moderne parnika.

RED STAR LINE

NEW YORK in PLYMOUTH, CHER